

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(NUMĂR DE DUMINECĂ)

„Gazeta” iese în fie-care zi
Abonamente pentru Austro-Ungari
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumără la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etajul I: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl. pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un eemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 75.—Anul LII.

Brașov, Duminecă (2) 14 Aprilie

1889.

Nou abonament la „GAZETA TRANSILVÂNIEI.”

Cu 1 Aprilie 1889 st. v. se deschide nou
abonament la care invităm pe toți amicii și spri-
jitorii fidei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl.,
pe șase luni 6 fl., pe un an 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei
luni 10 franci, pe șase luni 20 franci, pe un
an 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 2 fl. pe
șase luni 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe un an 8
franci., pe șase luni 4 franci.

Abonarea se poate face mai ușor și
mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se vor abona din nou,
se binevoiesc a scrie adresa lămurită și
a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvâniei”.

Brașov, 1 Aprilie v.

Acum când se rădică din toate
părțile bălaurii, cari stau să ne
înghiță limba și naționalitatea ro-
mânească, când n'auzim decât
de amenințări, prigoniri și nedrep-
tăți s'evărșite în potruva româ-
nismului, cuvine-se să ne gândim
la o apărare mai bărbătească, căci
convinsu-ne-am prea destul, că
cu cât suntem mai nepăsători
și mai îngăduitori în ceea ce pri-
vesce limba și cultura noastră ro-
mânească, cu atât mai cutezător
se fac dușmanii ei, cu atât mai
multe născocesc ei spre a ne co-
pleși cu limba și cu cultura lor
străină.

Înainte de toate trebuie să ne
lămurim despre un lucru. N'a-
junge să dăcem că suntem Ro-
mâni și voim să rămânem Ro-
mâni, ci cel care este și vrea să
fiă Român, trebuie să-o dovedească
necurmat prin fapte, prin iubirea
sa de tot ce e românesc și ce

este meritul a înainta cultura ro-
mânească.

Nepăsarea în privința acesta
este un păcat de moarte, de care
se face vinovată fiecare din noi,
care nu e om cu inima la loc
și nu contribuie totu ce-i stă în
putință spre a înainta cultura ro-
mânească. Căci decă am avut să
suferim atâtea rele și neajunsuri
de veacuri, cauza a fost, că ne-a
lipsit cultura națională și că fi
mai luminați din sîmul poporului
nostru s'au îndeletnicit mai mult
cu cele străine, decât cu cele ro-
mânești.

Acum nu mai putem, dăce că
n'avem cultură națională, căci
har Domnului s'ămănă s'ămănă
de bătrâni noștri cei cu inima a-
devărată de Români, a incolțit
în toate părțile. Dăr cum e îngri-
jit de noi câmpul acestei tinere
culturi, ce facem noi și cum lu-
cram noi ca plantele cele bune
și sănătoase să nu fiă năpădite de
buruienii, cari se împedează ro-
direa și sporirea lor?

Știut și de obște cunoscut
lucru este, că cultura unui popor
se susține și se răspândește prin
literatura lui. De ce stăruim noi,
ca să avem școlă românească, să
înmulțim numărul cărturarilor
români, decă nu cu scop de a
face să înflorească literatura ro-
mână și prin ea să se lătească și
să se înalțe și cultura noastră na-
țională, fără de care noi nu pu-
tem avea nici traiu fericit, nici
mulțumire sufletească, nici viață
dăinuitoare ca popor român?

Așa este și așa se cuvine să fiă.
Dăr ce trebuie să audim și să
vedem noi aș?

Trebuie să audim și să vedem,
că mulțime de preoți și mireni
fruntași de ai noștri de pe la sate
și de pe la orașe nu țin și nu
citesc nici o foie românească, ne-
cum să mai procure și cărți ro-
mânești; trebuie să audim și să
vedem, că parte din ei se înde-
letnicesc numai și numai cu ce-
tirea de foi și de scrieri străine,

pe când de literatura romanescă
nici capul nu'i dăre.

Întrebăm acum: mai merită
ore să se numească Români aceia,
cari având prilej prea de ajuns,
nu doresc a se împărtași din is-
vorul vieții noastre spirituale, nu
găsesc plăcere de a se îndulci de
frumsețile limbei și gândirei ro-
mânești?

Dăr nepăsarea acesta a unei
părți destul de mari dintre Ro-
mâni noștri cu carte are, în îm-
prejurările critice de aș, urmări
îndoit de stricăcioase.

Pe când la noi s'aude mereu
plângerea, că prea mare nepăsare
arată Români noștri față cu litera-
tura națională românească, pe atunci
dușmanii culturii noastre lucră
cu zel pentru scopurile lor. Și
decă conducătorii noștri nu se'n-
grijesc destul pentru lăptirea scrie-
rilor românești, au de altă parte
destulă grijă Kulturegyleturile ca
să lătească scrierile lor unguresci
și între cărturarii noștri români.
Pentru aceea au și fost înființate.

Nu de mult ni s'a raportat,
că foia șovinistă și dușmană na-
țiunii noastre „Magyar Allam” se
lătește totu mai mult printre
preoții români unii din unele țin-
turi și că li-se dă și gratuit
numai ca să o citească.

Acum ni-se împărtășește că
între preoții români se răspân-
desce erăși o carte șovinistă un-
gurescă intitulată: „Ungaria n'a
fost, ci va fi.”

Autorul acestei cărți între-
bunțea un mijloc rafinat de a
și vinde cartea pe la preoții
noștri, apelând la simțul lor
de umanitate, sub cuvânt că ar
fi lipsit și serac.

Astfel se furișează literatura
ungurescă între cărturarii noștri,
aci sub masca generosității, aci
cerșind, aci impunându-se prin
amenințări, cum se'ntemplă de
pildă cu învățătorii noștri, cărora
li-se trimite foile pedagogice un-
guresci.

Să nu mai luăm lucrurile așa

ușor cum suntem învățați, căci
este în joc totu ce putem avea
mai scump, cultura noastră ro-
mânească. Să ne lăpădam odată
de nepăsarea, care ne-a adus a-
tâta rău, și să ne obișnuim a
cerceta mai aspru vorbele acelora,
cari în societatea noastră se laudă
a fi Români, să le cumpenim cu
faptele lor, și decă ne vom con-
vinge că nu sprijinesc literatura
noastră românească, să'i biciuim
cum se cuvine.

Căci bine să-i însemne toți
Români cu carte, că decă Ro-
mâni voesc să fiă, trebuie să iu-
besc înainte de toate cartea ro-
mânească, pentru că fără carte ro-
mânească, nu poate fi viață și viitor
românesc.

Revista politică.

Din năuntru. Legea militară s'a des-
bătut și în camera magnaților. Discu-
siunea a fost introdusă printr'un lung
discurs, ce l'a ținut contele Iuliu An-
drassy în comisiunea pentru armată.
Fostul ministru, care se bucură de mare
veșă la Unguri, a declarat, că dănsul
nu vede nici un pericol în aceea, că
armata e comună și că oficerii trebuie să
învețe nemțese. Mai departe a combă-
tut năsunțele celor din stânga de a
înființa o armată independentă maghiară,
dăcând că ceea ce s'a hotărât la 1867
nu s'a hotărât numai provisor, ci de-
finitiv pentru nenumărate generațiuni.
Contele Andrassy cu discursul său a
venit în ajutor cabinetului Tisza, er
celor din opoziția maghiară le-a pre-
gătit o mare desamăgire. „Cum se
poate”, strigă ei, „națiunea ungurescă să
nu mai cuteze în viitor nici a spera, că
va deveni independentă? Decă nu pu-
tem merge înainte, trebuie să dăm în-
dărăt!” Andrassy a vorbit și de res-
boiul apropiat și de alianța cu Ger-
mania, care trebuie cultivată și bine pă-
strată — se înțelege că numai învățându
tinerii unguri bine nemțese. În camera
magnaților a mai vorbit în favoarea
legii militare și Esc. Sa Metropolitul
Miron Romanul și episcopul evangelic
săsescu Deutsch.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

FATA IOBAGIULUI.

(Povestită de Ionu Băltăgu, vîndător de
facii bisericesc).

Cam sub domnia lui Matia-craiu,
când între omenii de atunci se vorbea
de dreptate și umbla din sat în sat
vestea, că atât de bine va fi în țară,
incât s'aracii vor ferbe cu apă, și când
vor av de unde voru bé și vinu, domnii
și bogătanii vor umbla pe jos, er iob-
agii și sărăntocii călare pe bătă, av-
îns și unii și alții dreptul de a umbla
pe jos în lipsă de cai: pe acel timp
trăia un bogătan de domn, anume
Kalapacs Pista în comuna Bate-o-Doméne,
în vîrstă ca de vr'o 40 de ani întorși
pe dos, care totodată era și solgăbiru.

Intr'o zi, cum era p'atunci iobăgia
domnescă, Kalapacs eși pe hotăr la
câmp să vîdă cum seceră și cum pun
elăile pe pară cei 200 de secerători iob-
agi. Birulul, care până să viă „măria
sa” măsurase la vr'o sută de inși câte

25 de bețe, vîdăndu pe Kalapacs venind,
de departe îi eși înainte și i raportă cum
stau trebile, cum le-a scuturat iobagi-
lor „cojocul”, er „măria sa” frecân-
du-și mâinile de bucurie și plăcere, lăudă
pe biru.

Kalapacs ajuns la bieții muncitor,
începu ași răsuci mustața și a încrunta
sprincenele, și i amenință că, decă în
ziua următoare nu se vor purta mai
bine, va pune să le numere nu câte 25,
ci câte 50 de bețe, pentru că elu ca
solgăbiru și nemesu are dreptul și pu-
tarea să facă cu proștii și cu iobagii lui
ce vrea.

Dăr pentru ca în totu casul să
aibă pricină și prilej de a i chinui pe
bieții omeni a doua zi, și ca nici noptea
să nu o petrecă ei fără grije și în o-
dihnă, îi adună împrejurul lui și le puse
următoarea întrebare spre deslegare:

„Cum vine și ce însemnă, că: *trei
potu hrăni pe nou, dăr nou nu pot
hrăni pe trei?*”

Până dimineața trebuiau bieții o-

meni să deslege întrebarea, că decă nu,
măncău strășnică bătaie și perdeau totu
ce aveau, adică mai bine dăsu, li-se lua
totu ce avu.

Mare grăză și mahnire cuprinse
pe bieții omeni, căci sciau ei bine, că
poruncile domnesci pe timpul acela e-
rau mai mari decât cum e în ziua de
aș un blid de lapte cu mămăligă. De
geaba și-au bătut ei capul totă ziua și
noptea întregă, că n'au putut să gă-
cască. Destul că, neprindendu i som-
nul de îngândurați ce erau, desu de di-
minetă se aflau toți la lucru în câmp,
de gândeai că așa s'au vorbit, și lucrau
sărmanii de le curgeau sudorile cum curg
păraele vîra când plouă, și și frământau
și creerii să deslege întrebarea nendu-
ratului lor domn, dăr n'o puteau scote
la capet.

— „Ecă vine domnul” strigă deo-
dată un moș bătrân. „Vai de ca-
pul nostru, ce ne vom face?”

— „Las' să vie”, dăse atunci un
secerător mai tînăr, care și luase inima

în dinți, „voiu începe să cântu cu flu-
rulu, eră voi, Petre și Ione, începeți a
juca, și voi, Vasile și Irimie, începeți
a chiu:

Greu e vîra a munci
La domnii cu pîntenii,
Greu e vîra a lucra
La domnii cari-să așa
Ca și Kalapacs Pista.
Dăr sosi-va vremea bună
Când nu vom umbla la slujbă.

„Apoi dăceți și unguresce:

Zenki mosa
Gengi Roza

și când va fi mai aprôpe de noi stri-
gați tare:

Sarga rigo pillango
Ne horditso sok ringyo

pentru că scit voi, că trăsnițulu de elu
de aceea nu s'a însurat până acuma
fiind că și-a păpat tineretele dăcând,
vieță destrăbălată prin Clușiu, Gherla și
Aiud. Să nu vă temeți de nimic, am
să vorbesc eu cu elu cum vorbeam cu
căpitanul meu în cătăniă, când nu ne
da profund (pâne) de ajuns; că dora

S'au primită și de camera din Austria modificările făcute în § 14 alți legii militare de dieta din Pesta și așa în curând se va pute sancționa legea și pe baza ei, se dăce, se va face asentarea pe 1889 în luna lui Maiu.

Cu ocaziunea desbaterei în camera din Viena asupra schimbărilor propuse în legea militară, unul din deputații antisemiți nemți d-lu *Türk*, care a vorbit în contra legii, s'a pronunțat în modul următor: „Ați atins și alianța cu Germania imputându-ne, că nu ne facem datoria. Dacă însă vedem cum s'au schimbat unii și cum se însufleșesc acum și Cehii cu feodalii pentru această alianță, trebuie să ne convingem că n'o facem din iubire, ci numai din interes și egoism. *Dumnezeu să păzesc Germania, ca să n'aită lipsă de ajutorul Austriei, căci în adevăr ar căpeta un slab ajutor, ori nici un ajutor!*” — Cuvintele acestea au produs mare șgomot mai ales în sinul deputaților nemți și îndată s'au ridicat de-a rândul vorbitorii din toate partidele și grupurile camerei exprimându-și indignarea față cu cuvintele pronunțate de deputatul *Türk*, pe care în urmă l'a dojenit și președintele camerei.

Foile guvernamentale ungurești se laudă acum cu *ministerul Tisza reconstruit*. Desideriu Szilagyî a fost numit ministru de justiție în locul lui Fabinyi, Wekerle ministru de finanțe și Szapary ministru de comerț. Aceste sunt ncuile puteri despre care se dăce, că vor mântui cabinetul Tisza de cădere. Vom vedea ce isprăvi vor face. La vr'unu bine și așa de mult nu se mai așteptă nimeni în aceste țeri, afară pôte de cei dela oia cu carne, de guvernamentali, cari trăescă lumea albă.

Din afară. — *Fuga generalului Boulanger* la Bruxella în Belgia a făcut impresiune în Franța. Mulți dicu, că „vitezul” general s'a prefăcut într'unu „comedianu politicu”. Câțiva dintre partizanii lui Boulanger au și eșit din ligă în urma acesta. Să dăce, că guvernul nu se gândea să aresteze pe Boulanger, pentru-că se temea de turburările de stradă, der guvernul lăpise cu intențiune faimele amenințătoare ca să facă pe Boulanger să credă-că primejdia pentru el era mare. Creșându-se amenințat cu închisore, Boulanger se hotărî să fugă, mai ales a stăruințele lui Rochefort. Mulți sunt de părere, că guvernul făcea mai bine decât amana urmărirea, căci atunci s'ar fi putut dăce, că Boulanger a fugit înaintea unei primejdii închipuite. Prin imediata urmărire judecătorească însă, fuga generalului pare a câștiga unu temeiu. Guvernul urmăreșce der pe Boulanger. Senatul avea să țină erî prima sa ședință ca curte de justiție. Decretul presidențial glăsuiesce astfel: „1. Senatul se constituie ca Inaltă Curte de Justiție

pentru a se pronunța asupra unor încercări și urmări în contra siguranței Statului și alte fapte în legătură cu acestea pe care le-a îndeplinit Georges Ernest Boulanger, general în retragere și deputat, precum și alte persoane, acestea dovedite în urma cercetărilor făcute. 2. Procurorul general din Paris va funcționa ca procuror înaintea Senatului și va fi asistat de avocatul general Rouiller și de substitutul Duval. 3. Inalta curte va ține prima sa ședință Vineri, 12 Aprilie”.

Foile franceze se cêrtă acum despre aceea, decât generalul Boulanger a avut o întâlnire cu prințul *Victor Napoleon* în Bruxella, ori nu. Este ne'ndoișu, că Boulanger susține strînse legături cu Bonapartiștii. Elu comunică mult și cu conducătorii partidei clericale belgiane. Fiindu învitat de unu deputat independent din Bruxella la o serată, generalul Boulanger apăr. Indată ce'l vèdură ministri belgiani și membri corpului diplomatic, părăsiră societatea de temere, ca să nu li-se impute că susțin legături cu Boulanger.

Despre unu atentat în contra *Țarului rusescu*, li-se comunică diarelor din România: Să dăce, că Dumineca trecută unu atentat a fost comis în pădurea de lângă Gataina în contra *Țarului*. Atentatul a fost făptuit cu ajutorul unei bombe sistem Kibalci de cătră unu oficer din garda imperială. *Țarul* e rănit. Atâtă atentatul, cât și mai cu semă rănirea *Țarului* sunt ținute în secret după ordinul espresu alu imperatorului. Cu toate acestea scirea s'a comunicat la Berlin și Viena.

Din Rusia sosesc erăși sciri despre continue *inarmări* și despre înmulțirea regimentelor la granița de vest. În timpul din urmă mai multe diare rusesci se cătrăniră rău din cauză că s'a regulat *sucesiunea la tron* în România și strigară în potriva moștenitorului *Ferdinand de Hohenzollern*, asemnându casul acesta cu casul lui Ferdinand de Coburg din Bulgaria. Se înțelege, le-ar plăc Rușilor ca să pôtă pescui și în România în apă turbure și să nu se consolideze și întărescă țera înăuntru. Der își vor pune pofta în cuiu, Românii își vor regula afacerile cum le vine lor la socotelă, er nu cum li-ar plăcea Rușilor.

Foile rusesci mai sperau, că prin schimbarea ministeriului în România se va schimba și politica ei din afară în favorea Rusiei și foile nemțesci au și început să strige, că viind la putere un ministeriu Catargiu, câștigă influința rusescă în România. După declararea, ce a facut' o însă erî în cameră noulu ministru-președinte Catargiu, guvernul de față va urma, ca guvernul de mai înainte, o politică de neutralitate.

Noulu ministeriu român.
Crisa ministerială din Bucuresci a

durat opt zile. După multele încercări nereușite de a forma unu cabinetu, în care să între și junimiștii, d-lu Lascaru Catargiu șeful, partidei conservatore, a fost însarcinată a doua oră cu compunerea unui cabinetu omogen, adică de o colore politică, și în cele din urmă s'a compus ministeriul în modul următor: D. *Lascaru Catargiu*, președinte al consiliului de ministri și ministru secretar de stat la departamentul de interne; D. *Al. N. Lahovary*, la departamentul afacerilor streine și ad interim la departamentul lucrărilor publice; D. *C. Boerescu* la departamentul instrucțiunii publice și de culte; D. generalu *G. Manu* la departamentul de războiu; D. *G. Vernescu* la departamentul de finanțe; D. *N. Gherassi* la departamentul de justiție și D. *Gr. Păucescu* la departamentul de agricultură, de industrie, de comerț și de domenii. Decretele regesci pôtă data de 29 Martie (10 Aprilie) și sunt contrasemnate de fostul ministru președinte, d. Teodoru Rosetti.

Noulu ministeriu s'a prezentat Joi înaintea Camerei. D. Tache Ionescu a adresat îndată guvernului două interpelări, una asupra politice sale esteriore, alta asupra decretelor d-lui Vernescu (numirile la Cassația) cari au fost cauzate crisa ministerială. D-lu Catargiu a cerut apoi ca camera să trecă în secțiun spre a se ocupa de creditul pentru fortificațiun. De aici se vede că noulu ministeriu a primit mandatul său cu condițiunea să facă să se voteze acestu credit, în contra căruia se pronunțase mai înainte d. Catargiu și soții săi. Din cauza acesta d. M. Kogălniceanu a somat pe ministru președinte Catargiu să facă cunoscut camerei, care este părerea sa și a guvernului asupra fortificațiunilor.

Europa armată

Efectivul armatelor pe cari le susțin puterile europene pe picior de pace se urcă în totalu la 3,263,474 omeni, dintre cari 876,638 în Rusia, 512,472 în Franța, 491,840 în Germania, 290,106 în Austro-Ungaria, 240,905 în Italia, 221,358 în Englitera (cadre), 182,000 în Turcia, 131,400 în Spania, 65,733 în Olanda, 43,405 în Belgia, 42,909 în Danemarca, 35,413 în România, 33,020 în Svedia și Norvegia, 32,346 în Bulgaria, 26,345 în Grecia, 24,361 în Portugalia și 13,212 în Serbia. Elveția n'are decât numai cadre. În aceste cifre nu este cuprinsu efectivul marinei, care face în totalu mai multu de 191,000 omeni dintre cari Anglia posedă 61,400, Rusia 29,379, Franța 24,728, Germania 16,403, Italia 14,372, ș. a.

Efectivul totalu de războiu atinge proporțiunile cele mai formidabile — dăce „Independința belgică”. — Pentru cele cinci puteri mari continentale (Germania,

Franța, Italia, Rusia, Austro-Ungaria) elu se urcă la aproape 21 milioane, dintre cari mai multu de cinci milioane înscriși în armata de prima lină.

Pentru armata de prima lină, care cuprinde în realitate forțele ce sunt destinate a intra în acțiune, Rusia ocupă primul loc cu 1,639,000 omeni; vine apoi Germania cu 1,000,000 de omeni, Franța cu 960,000 omeni, Austro-Ungaria cu 940,000 omeni și Italia cu 610,000 omeni.

Ca putere de artilerie este erăși imperiul moscovitu celu dintăiu cu 3,624 tunuri, urmăz apoi Germania cu 2,832 tunuri, Franța cu 2,694, Austro-Ungaria cu 1,664 și Italia cu 1,632 tunuri, ceea ce dă în totalu suma de 12,446 tunuri. Tripla alianță în ceea ce priveșce tunurile are aceleași forțe ce le-ar avé Franța și Rusia la olaltă, pre când în ce priveșce efectivul armatelor de prima lină, liga de pace are cu 40,000 omeni mai puțin, ceea ce este neînsemnat față c'unu totalu de vre-o 5 milioane de soldați.

În statistica maritimă Anglia e cea mai puternică. Flota ei posedă 421 de corăbii de războiu, între cari 68 cuirassate, 4 încrucișatori, 17 purtătoare de torpile și 142 torpilor.

Flota rusescă cuprinde 386 de corăbii, dintre cari 19 cuirassate, 13 monitoare, 7 încrucișatori și 148 torpilor. Marina de războiu italiană numără 175 corăbii, dintre cari 18 cuirassate, 6 încrucișatori, 5 purtători de torpile și 76 torpilor.

Austro-Ungaria n'are decât 110 corăbii de războiu, dintre cari 11 cuirassate, 1 încrucișator, 8 purtători de torpile și 45 torpilor.

Flota germană se compune din 76 corăbii, dintre cari 13 cuirassate, 1 încrucișator, 13 canoniere cuirassate și 49 torpilor.

Oricum s'ar desfășura problema navală, ce este chiamată a o rezolva viitorul războiu, Anglia este puterea cea mai covârșitoare pe apă, pentru că ea posedă celu mai mare număr de cuirassate și de torpilor. După Anglia puterile balanză între Rusia și Franța. Italia are într'aceea față cu toți rivalii săi avantajul de a posedă cele mai mari 7 corăbii cuirassate, ce numai le-a putut născoci geniul navalu modernu.

Toate acestea pregătiri militare costă acum în fiă-care anu pe puterile ce le-am numit maisus 4,055. 440,616 franci, dintre cari: 3,189,000,000 pentru armatele de pe uscat și 866 de milioane pentru marină. În aceste cifre nu sunt cuprinse nici cele 545 de milioane, ce le cere guvernul englesu parlamentului pentru construcțiun navale, nici cele 770 milioane de creditu extraordinar acordate înainte cu 3 luni administrațiunei de războiu din partea parlamentului francesu, nici cele 213 milioane votate

nu e mai multu Kalapacs Pista decât unu căpitanu.”

— „Dăme-ajută!” strigară cu toți și se pregătiră să facă cum i-a povățuit soțul lor.

Când a ajunsu măria-sa la lucrători, o parte din ei jucau și chiuiu, er o parte ucrau. Kalapacs încep să injure de necăz, căci gândea, că omenii i-au delegat întrebarea și de bucură joca. George, așa-lu chema pe celu cu fluerul, puse flerul jos, se duse cu pălăria în mână înaintea lui Kalapacs și încep să vorbească, când romănesce, când unguresce, că ducându-se sera acasă, i-a adunat popa acasă la el și le-a spus, că s'a făcut lege în dieta țerii, ca toți iobagii în celu mai scurtu timp să învețe unguresce, că decât nu, vor fi alungați de pe moșii și li-se va lua totu; din această pricină n'au avut timp să se gândescă la deslegarea întrebării, pentru-că au trebuit să învețe unguresce, precum i-a și aușit chiindu „măria-sa,” să facă

bine să lase pe altădată găcitură, că și p'aceea o voru deslega.

S'a bucurat Kalapacs Pista când a aușit pe George, că o rupe unguresce și că ceilalți știu și chiui unguresce, și încep să lauda și pe popa, că „ține cu domni;” der cu atăta nu se mulțăm „măria-sa,” ci stării să i-se împlinescă și porunca până n dimineta zilei următoare, că de unde nu, vai și amar de ei.

Kalapacs plecă cătră casă, er bieții omeni rămaseră erăși îngândurați și necăjiți. Mai necăjit decât toți era Toderu Sfăcăilă de pe rîpa din capetulu din jos alu satului. Săra, când a ajunsu acasă, nici n'a putut mănca de supăratu ce era, ci s'a culcat așa nemăncat sormanulu.

Toderu avea o fată, anume Florica. Fata băga de semă, că tată-său e tare necăjit, der vèdându-lu că nu grăesce de loc, nu cuteză să-lu întrebe ce are. Pe bietul om n'lu prindea somnul de loc. Pe la miezul nopții, Toderu

se sculă și încep să se plimbe prin căsuță și p'afară. Fata încă se deșteptă și vèdendu că tată-său nu are odihnă, își luă inima dinți și-lu întrebă de supărarea ce o are. Atunci Toderu îi povestî despre porunca dămnescă.

— Numai năcazul ăsta-lu ai, tată?” dăse Florica fără nici o grijă. „Atunci poți fi liniștit, pentru-că porunca dămnescă e ușor de împlinit. *Trei care potu hrăni pe nou* sunt lunile de veră și *nou care nu potu hrăni pe trei* sunt lunile de toamnă, ernă și primăveră.”

Lui Toderu i-se luă o pētră de mōră de pe inimă, se culcă liniștit și dormi până la ziua albă.

Când se deșteptă, era vesel Toderu, se'mbracă iute și plecă la curtea nemeșescă. Aci așteptau lucrătorii, cuprinși de frică, să iasă „măria-sa” Kalapacs afară. Nu trecu mult și ecă-lu că vine răsucinduși mustățile, încruntându sprâncenele și sunânduși pîntenii, de gândeai că acum vai și amar de bieții iobagi

are să fie. Cum ajunse la ei, îi întrebă cu voce aspră, decât i-au delegat întrebarea. Neputendu răspunde, porunci să i ducă la scaun (bancă) și să le mēșore câte 50 de bețe, cum le făgăduise încă din ziua trecută.

Atunci eși înainte Toderu Sfăcăilă și i dăse:

— „Stăi „măria ta,” că eu ț-o deslegu: *trei potu hrăni pe nou* sunt lunile de veră, și *nou nu potu hrăni pe trei* sunt lunile da toamnă, ernă și primăveră.”

Kalapacs Pista sta să crape de ciudă, că Toderu Sfăcăilă, deslegandu întrebarea, l'a lipsit acum și de plăcerea de a se desfășura vèdându bătăile ce li-s'ar fi dat bieților muncitori. Stet dec de capul lui Toderu să i spună cine l'a învțat să răspundă, pentru-că elu, Toderu, „om prostu” fiindu, cum îi dăcea nemeșul lui și soților lui, nu putea scote deslegarea din capul lui. N'avu ce face bietul om, care totu de frică

de camerele italiene pentru același obiect.

Rusia plătește pentru pregătirile militare pe an 992 milioane, Franța 942 milioane, Anglia 761 milioane, Germania 537 milioane, Italia 415 mil. și Austro-Ungaria 407 mil.

Se poate dice că, că aceste 6 națiuni, care nu reprezintă în total decât 4 din 5 părți ale Europei, cheltuesc pe an în terminu mediu 5 miliarde cifre rotunde.

Etă dăr rezultatele armărilor, ce le face Europa pretinsă civilizată și care nu mai au lipsă de comentariu.

SCRIRILE PILEI.

Răscumpărarea regalilor. Precum scim, terminul de anunțare pentru despăgubire în afacerea răscumpărării regalilor s'a amânât până la 30 Aprilie st. n. alu anului acestuia. Atragem din nou atențiunea posesorilor noștri de regali și a comunelor, care sunt în dreptu a pretinde despăgubiri, ca în sensul legii (art. XXXVI din 1888) și a ordonanței ministeriale publicată în numerii 27 și 28 ai „Gaz. Trans.”, să-și înainteze cererile lor la timp, căci la din contră nu vor mai fi luate în considerare.

Monument. Columna comemorativă în amintirea luptei de pe Câmpul pânei, ce are să eternizeze eroismul lui Bathori și Chinezu (Kinizsy, cum îi dicit Ungurii) se află gata din toamna trecută la gara din Jibot. Reuniunea istorică și arheologică a comitatului Hunedora are intențiunea să întocmească desvîlirea srbătorască a coloanei la 30 Maiu n. Episcopul rom. cat. să fi cerut, se dice, permisiunea pentru a ține serviciul divin pentru sufletele celor căduți în luptă, er Metropolitul Miron Romanul să fi cerut voia a ține o vorbire românescă. Vorbirea festivă o ține Dr. Franz Solyom-Fekete, care va preda monumentul căilor ferate ungare.

Asociațiunea Britanică pentru înaintarea științelor cu reședința în Londra a invitat pe d-lu Gr. Ștefănescu, profesor de geologie la universitatea din București, ca să ia parte la a 59-a întrunire a acestei învățate asociațiuni, ce se va ține în 11 Septemvre 1889 la Newcastle-upon-Tyne.

Și scrie lui însuși. Ministrul unguresc de comunicațiune Baross este, cum se știe, și ministru provisor de interne. Negreșit că ministrul de comunicațiune are afaceri cu ministrul de interne și așa e natural, că d-lu Gabriel Baross are de regulat adeseori afaceri urgente cu colegul său d-lu Gabriel Baross. Se poate că odată domnul Baross ministrul de interne n'a găsit la minister pe d-lu Baross ministrul de

comunicați și deci neputându regula verbalu afacerea, s'a vădutu nevoitu să scrie și să adreseze următoarea politicoasă scrisoare, cum cere serviciul amensurat pozițiune colegului său, care culminează de asemenea în propria sa personă: „Excelenței Sale adevăratului consilier intim, cavaleru alu ordinului coróna de feru cl. I și ministru r. u. de lucrări publice și comunicațiune Gabriel Baross de Ballus în Budapesta. Excelență D-le ministru! Am onore a ruga cu înaltu respectu pe Escelența voastră, d'a vă declara din parte-vă învoitu cu proiectulu alăturatu aci în afacerea N.N. și să binevoiti a mă încunoscintiă despre hotărîrea d-voastră. Primiți, Excelență, espreșiunea înaltului meu respectu. Budapesta, 1 Aprilie 1889. Gabriel Baross m. p.” — La astfelu de rugare onoratulu colegu răspunde în forma următoare: „Excelenței Sale adevăratului consilier intim, cavaleru alu ordinului coróna de feru cl. I și ministru r. u. de lucrări publice și comunicațiune, însărcinat cu conducerea provisoră a ministrului de interne, în Budapesta. Excelență d-le ministru! Primindu înaltu stimata d-voastră adresă, am onore a vă comunica pré plecatu, că mi-e cu neputință a consimți la proiectulu ce vi-lu reîntorc cu acesta în afacerea N. N. Primiți, Excelență, espreșiunea înaltei mele stime. Budapesta, 2 Aprilie 1889. Gabriel Baross m. p.”

Translator. Ni-se scrie din Deșiu, că d-lu Augustin Munteanu a depus în 10 Aprilie n. jurământulu de translator în limba română și germană la tribunalul r. din Deșiu.

Academia română. Er, Vineri 31 v. c., la ora 1 p. m. Academia a ținutu ședință solemnă, în care s'au făcutu următoarele lecturi: 1) D-lu G. Barițiu: Proiectu de exilarea Românilor locuitori pe unu teritoriu cu Sași și strămutarea lor în Valahia mică. 2) D-lu Gr. Cobălcescu: Observațiuni asupra faunei neocomiane din basiniu superioru alu Dâmboviței. 3) D-lu A. Odobescu: Figurile de patrupele androcefale în anticitate și în biserica Sf. Niculae din Dorohoiu. 4) D-lu Grigoriu Ștefănescu: Darea de sémă despre lucrările Asociațiunei britanice pentru înaintarea științelor în sesiunea din 1888. 5) D-lu Gr. G. Tocilescu: Comunicațiuni arheologice, numismatice și epigrafice; unu decretu (psfisma) alu Senatului și poporului din Tomi privitoru la regularea apărării cetății, descoperite de curându. — Masca de bronzu dela Hârșova. Tesaurulu de bronzu dela Sopálnaca și bucățile de aur cu stam pe dela Buzeu.

Deputați la universitatea săsescă pentru viitorulu periodu de trei ani se voru alege la 30 Aprilie.

Frahturi noue pentru căile ferate. Ministrul unguresc de comunicați a datu o ordinațiune, că dela 1 Aprilie n. c. în țările coróni ungare suntu introduse frahturi cu semnul de timbru erarialu imprimatu. Textulu lor e maghiaru și germanu pentru stațiunile ungare, maghiaru-croatu-germanu pentru stațiunile croate. Prețulu frahturilor timbrate e pentru trenurile de marfă și cele de mare vitesă 1/2 cr. afară de taxa timbrului. Deci cele cu timbru de 1 cr. costă 1 1/2 cr., cele cu timbru de 5 cr. costă 5 1/2 cr. bucata. Până la finele lui Iunie se potu folosi și frahturi cu timbru lipitu de 1 cr., dăr dela 1 Iulie numai frahturi de cele noue se potu folosi. Acestea se vëndu la stațiunile căilor ferate.

Nejenare. Ministrul unguresc de comunicați Baross a datu lui Ambrosiu Nemenyi (mai nainte Abraham Neumann) concesiune pentru construirea căii ferate vicinale Deșiu-Zelau. Proiectulu de lege privitoru la acesta se aduse la 5 Aprilie n. în desbaterea camerei deputaților. Nu mai începe vorbă, că mare turburare a produsu faptul, că comisiunea pentru comunicați, deși știe că concesiunea fi s'a datu lui Nemenyi, totuși l'a alesu pe acesta raportoru. Și în adevăr Nemenyi primi fără jenă alegerea și raportă susținendu proiectulu!

Nou oficiu postal. La halta Șebiușulu micu între Ciucia și Huedin se deschide la 16 Aprilie n. unu oficiu postal, care va primi și va espeda totu felulu de scrisori și pachete.

Versatu. În Pianulu de jos (săsescu) erau la 5 Aprilie n. 50 de bolnavi de versatu (bubatu).

Postu de magistru postal e de ocupatu, cu contractu și cautiune de 100 fl., în Ghimesulu din Ciucu. Léfa e 150 fl. pe anu, 40 fl. cheltueli de cancelaria, 24 fl. cheltueli de distribuire și unu pașalu ce se va hotărî ulterioru. Petițiile se trimitu la direcțiunea postală din Sibiu.

Alegerea de episcopu în Caransebeșu.

Duminecă în 7 Aprilie n. s'a întrunitu sinodulu estraordinaru alu eparchiei Caransebeșului sub președința Es. Sale Metropolitulu Miron Romanul.

Escelența Sa a deschis sinodulu printr' o cuvântare, în care a apelatu la devotamentulu și la prudența membrilor ca să chibzuescă astfelu lucrulu, încatu rezultatulu să corespundă intereselor biserice și să întempine aprobarea monarhului.

Actulu alegeri s'a sêvșitu Lunea trecută la 10 ore a. m. fiindu alesu părintele archimandritu și vicariu metropolită Nicolae Popea cu 52 de voturi,

pe când d. protosincelu Goldișu a căpătat numaitrei voturi.

După anunțarea rezultatulu alegeri s'a închis sinodulu totu printr' o vorbire a Esc. Sale, în care a accentuat, că alegerea a decursu fără de cea mai mică ingerință.

Ateneulu Român din București.

Duminecă séra, d-lu V. A. Urechia, în fața unei număróse asistențe și a MM. LL. Regele și Regina, a cetitu d-lui Esarcu următoarea adresă:

Domnului C. ESARCU.

Domnule! Ai probatu ce pote o voință devotată unei idei. În mijloculu învélurilor noastre șilnice, tu n'ai trăitu în ultimii timp, de câtu pentru opera întreprinsă: *Palatul Ateneului român.* Pentru densusu ai muncitu, pentru densusu ai cugetatu încă din prima și a înființării în București a societății Ateneului.

Noi, colegii tși, din această societate, te-am admiratu și te iubim. Pentru ca imaginea ta, viă în inima noastră, să rămăie totu așa de viă și pentru generațiunile viitoare, noi donăm noulu nostru palatu bustulu tșu în bronzu, datoritu daltei statuarului Hégel din Parisu.

S'a șisut la solemnitatea puneri pe-trei fundamentale a palatulu, amintindu-se legenda meșterulu Manole dela Curtea de Argeșu, că trănicia monumentulu nostru nu o va asigura legendara umbră a unei femei închisă în zidurile lui, ci conlucrarea devotată a femeii române vii și conscientă de scopulu mare, ce cu toții urmărim casocietate sciintifică literară și artistică. Nu va fi deci neesplicată viitoareloru generațiuni citirea mai josu de semnături de dómne române, care s'au asociatu cu noi și la acestu act de recunoscință pentru tine, iubite colegu.

Astăđi, în preșența MM. LL. Regele și Regina și celor mai josu semnați, în anul 1889, luna Martie în 26 zile, s'a instalatu bustulu tșu în vestibulu palatulu Ateneului și noi dispunem, ca acestu act alu nostru să fie gravatu în placă de bronzu fixată pe consola bustulu, și totodată redesu și scrisu în două esemplare cu propriile noastre semnături, unulu din aceste să fie depus în archiva societății, er alu doilea să fie încredințatu iubitulu nostru colegu C. Esarcu.

Membrii Ateneului Român.

Bucur esci, în 26 Martie 1889.

D. Esarcu a răspunsu cam în terminii următoru:

Marele vinovat, pe care 'lu tragă la răspundere înaintea d-v. de ceea ce se petrece astă-séră în această incintă e acela, care după ce a făcutu statue a voit să facă și busturi.

n'ar fi vrutu să spună cine l'a învățatu, ci audindu înjurăturile nemeșului solgăbiru și amenințările lui, îi spuse, că fata lui, Florica, l'a învățatu ce să răspundă.

Nemeșulu porunci lui Tóderu Șfăcăilu, ca în ziua următoare și el și fata lui să vie la curte, dicendu: fata să vie *nică îmbrăcată nică desbrăcată, nică călare nică pe josu, nică încălțată nică desculț, nică cu cinste nică fără cinste*, că de nu'i va implini porunca, va fi rău și de ea și de el.

Bietulu omu se măhni cumplitu, căci gândea că acum i-a sositu césulu din urmă. Séra sosi acasă mai supăratu și mai năcăjitu ca în séra trecută, așa că nic n'a cutezat să intre în casă, ci s'a aședat afară în curte pe unu butuc de lemn și stétu acolo ca amuțitu.

Florica, care lucra în casă, abia târziu băgă de sémă, că tată-séu a sositu acasă, și că sezea îngânduratu pe butuc. Alergă iute la el și îl întrebă, cum a eșitu lucrulu cu găcătórea.

— „De-o parte bine a eșitu lucrulu, Florica tati, dăr rău de altă parte.”

Și îi spuse Tóderu ce poruncă i-a datu nemeșulu.

— „Numai atăta e, tată? Apoi poți să fii liniștitu, e lucru ușor. Ședă la masă și mănăncă în tică, căci cu ajutorulu lui Dumneșu și porunca asta avem să i-o implinim”, duse Florica, torcendu mai departe cu furca din caerulu de lână ce-lu căpătase din satu dela alte femei pentru faină.

Încă în séra aceea Florica vëndu unu cocoșu și o puică ce le avea și cumpără unu țapă uritu și slabu, imprumută o mrje, cisme rele fără talpă avea ea, și mai rugă și pe tată-séu să prinđă desu de diminéta unu pițigoiu. Din mrje își cusu Florica încă în acea nopte o haină, apoi diminéta o îmbracă, încălță cismele cele fără talpă și fără călcăe, puse pițigoiulu într' o olă și o acoperi, încăleca pe țapă, așa că i ajungu piciórele de pământu, și astfelu în-

tră în curtea lui Kalapacs Pista, care se preumbla cu băta'n mână și cu pipa'n gură, așteptandu pe Tóderu cu Florica. Acesta veni înaintea lui și îi duse săși primescă cinstea din olă. Când nemeșulu a apucat olă, Florica o descoperi și pițigoiulu — tști! sbură p'aci încolo.

— „Ecă am venit „măria ta”, nică cu cinste nică fără cinste, și poftesce a te uita la mine, ca să veđi, că ț-am implinitu întocmai porunca.”

Kalapacs Pista își mușcă buzele, dăr n'avu ce face. Vêđu elu bine, că Florica are minte mai ageră ca oricare nemeșu, și ca să-și ascundă năcazul, o dăru și cu 100 de arginți.

Dăr nemeșulu nu putea uita nicdecum, că o fată de iobagiu l'a rămasu de două ori. Se frământa să născocescă ceva ca să-și résbune.

A doua și Kalapacs Pista găsi unu fustă cu tortu aruncatu în piniță, știe Dumneșu de cine și de când, că tortulu era mai totu putredu. Chemă re-

pede la el pe birulu, și dete fusulu în mână și îi porunci să-lu ducă la Florica lui Tóderu Șfăcăilu și să-i spună, că porunca domnescă e, ca în 24 de ore să-i facă Florica din acelu tortu unu rând de vestminte, nemeșului, că dacă nu, vai și amară va fi de ea.

Birulu se duse la Florica și îi vestu porunca cea aspră a nemeșului-solgăbiru.

— „Bine, jupâne biru, voi implini-o, dăr fă bine și-mi ține fusulu, ca să potu dăpna tortulu și să-lu facu ghemu.”

Birulu trebui să țină fusulu și Florica dăpna tortulu; apoi ținendu ghemulu în mâna stângă și fusulu în cea dreptă, duse cătră biru:

— „Etă, jupâne biru, îți dau fusulu, pe care a fostu tortulu, să-lu duci la „măria sa” și să-i spui să-mi facă din elu unu réșboiu de țesutu, c'apoi în 24 ore fi voi țese vestmintele și le voi și cöse; să-i mai spui că, până ce va

Când pentru prima oară d. V. A. Urechia mi-a vorbit de bustul meu, eu i-am răspuns printr'un refuz categoric. D-sa însă mi-a zis: „Fii bun de nu te opune, căci eu nu fac această pentru d-ta, — trebuie cu toți să ne silim să facem educațiunea tinerelor generațiuni și să le obișnuim a avea recunoștință pentru aceia, cari muncesc în această țară, cari se devotază unei idei și îi consacră tot timpul, totă activitatea, totă inteligența, totă energia lor.“

In asemenea termeni generali am primit și primesc onoarea ce mi-se face și exprim mulțumirile mele d-lui V. A. Urechia, precum și tuturor membrilor Ateneului, cari s'au asociat cu d-sa.

Exprim asemenea gratitudinea mea dōmnelor române cari s'au asociat cu actul d-lui V. A. Urechia, după cum s'a asociat cu atata avânt cu ideea clădirii acestui templu al artei și științei care, în mare parte, este opera dōnitorilor, și termin rugându-le de a veni cât mai des în această incintă spre a arunca o rață de ideal și a ne înălța în acele regiuni superioare în care sentimentele au mai multă delicatete, cugețarea o mai mare vigore, pasiunile mai multă noblete, amorul o mai lungă durată, sōrele o mai mare splendor.

Sire! Dōmnă! Ateneul, mândru de a vedea pe augustii suverani ai țerei asistând astăseră la această solemnitate, viu respectuos a depune la picioarele MM. VV. espreșiunea devotamentului iubirei și recunoștinței sale, s'emi fie permis, dōmnelor-mele și dōnitor-me, a vă ruga să vă asociați cu noi, într'un sentiment de grațitudine comună către augustii noștri suverani, căci fără alți lor înalți și puternici sprijini noi nu am fi isbit în întreprinderea noastră și nu am avea fericirea de a ne afla astă-seră cu toții în această splendidă incintă. (Aplause frenetice.)

Apel.

Subscriși, având scopul de a mări și îmbogăți biblioteca „Societății de lectură a femeilor române din Turda și jur“, care dispune de mijloace foarte modeste, cu opuri din literatura noastră modernă, venim în numele societății a ruga pe d-nii autori și editori de opuri române, să aibă bunătatea a dona câte un exemplar din opurile lor pentru biblioteca societății noastre. Prin această vor contribuim mult la înaintarea scopului societății noastre, care este cultivarea membrilor ei și nutrirea simțului național românesc, și vor dobândi pentru totdeauna mulțamita și recunoștința noastră.

Turda, 6 Aprilie 1889.

Emilia Rașin, Alexandru P. Ramonșianu, președintă, secretariu.

Mulțamită publică.

Subscriși, în numele „Societății de

lectură a femeilor române din Turda și jur“, venim prin această a aduce cele mai sincere mulțamite d-lui redactor N. F. Negrușă, din Gherla, pentru suma de fl. 18.42 și 21 de opuri în 24 de volume, parte mare din editura proprie, donate societății noastre.

Turda, în 6 Aprilie 1889.

Emilia Rașin, Alexandru Popă Ramonșianu, președintă, secretariu.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“

(Serviciul bioulului de coresp. din Pesta)

București, 13 Aprilie. Răspunzând la interelațiunile deputatului Tache Ionescu, d-lu ministru-președinte Catargiu a declarat, că România trebuie să observe o *politica de neutralitate*.

Paris, 13 Aprilie. Senatul după o ședință furtunosă, care a fost secretă, a decis cu 210 contra 55 voturi a se trage în cercetare criminală generalul Boulanger, Rochefort și Dillon.

Roma, 13 Aprilie. Ministru-președinte Crispi va însoți pe regele Umberto în călătoria sa la Berlin.

Berlin, 13 Aprilie. Se dice că Papa dela Roma a propus înființarea unei arhiepiscopii catolice în Berlin.

EDUCAȚIUNE.

Cum trebuie să fie creșterea,

ce părinții o dau copiilor, pentru ca școala să-și ajungă mai cu înlesnire înalțul ei scop?

Motto: Copii buni sunt bucuria părinților, temelie școlii și fala și nădejdea îndreptățită a nēmului lor.

(Urmare.)

Ciasurile cele mai plăcute ale Tale sē-Ți fiă acelea, care le petreci în mijlocul copiilor Ței. Unu ciasu, două, jertfite pentru odraslele Tale, vor face ca jertfa Ta să fie însoțită de adevărate binecuvântări creșci.

Și în adevăr, nici nu 'mi pot închipui o petrecere mai plăcută, decât a fi cineva în mijlocul copiilor sēi: a privi la jocurile și bucuriile lor, a vorbi cu ei, a fi cu băgare de sēmă, cum sufletul lor se desvōltă, a vedea cum mintea lor copilăresc se maturizează, cum inima lor se pătrunde de simțiri pentru ce e cuvenit, pentru ce e frumos și sfânt, preste tot, cum învățăturile și poveștele părintesci, ca nisce bune sēminte prind rădăcină, răsăr și înfloreșc în inima lor, cum chipul sufletesc al părinților se oglindeșc în viața copiilor. O, este o bucurie, cu care nici una alta pe lume n'are

sēmēnū; e o petrecere, care e mai desfătătoare decât orī ce altă petrecere: a se vedea o mamă, a se vedea unu tată, fie cât de amărită viața lor, încunjurați de bunii și ascultătorii lor fii și fice.

„A sci, că copiii noștri sunt o parte din noi, a ave convingerea, că în mijlocul unor fii bine crescuți în frica Domnului nici-odată nu poți ave cuvēntu de supărare și îngrijire, căci slăbiciunile ce te apasă și grijile ce Ți albesc perii capului, ei Ți-le depărtēză cu delicatete și prevenire; a fi sigur că numele Țeu, chipul Țeu, firul cugetărilor tale, care tu numai le începuși, ei Ți-l duc și Ți-l portă mai departe; a fi incredințat, că aducerea aminte de tine mai e vie și atunci, când obositele tale oșe de multu deja au putrețit și s'au prefăcut în pulbere în sinul mormēntului Țeu; a sci în urmă, că rōdele ostenelelor și sudorilor tale, ce Ți-au cursu pe fruntea ta în rēstimp de 40—50 de ani, nu rēmān în mānile unor chironomi streini, cari în sufletul lor saltă de bucurie, pentru-că perindu tu de pe pământ, le rēmāne o avere pentru-care ei n'au asudat nici-odată, o! acestea sunt cele mai dulci cugetări, cari pot rēsări vre-odată în mintea omenescă.“ Obiceiul de a Ți petrece mama dīlnic afară din casă și a Ți lăsa pe copiii lor în grija servitōrelor, bonelor și guvernantelor, a corupt inimile multor copii, și totu acestu obicei funestu a introdus în multe familii însemnate d'ale noastre turburarea fericirei casnice, amăriciune și desperațiune.

Se plānge dōmna Despina, că din toți copiii sēi, câți i-a avut la școlă, nu s'a alesu nimic alta decât nisce omeni stricați, că densa este cea mai nefericită mamă.

Dēră cine portă vina?

Adevērul vorbindu, nimeni altul decât Dumnea-ei. Căci pe copiii ei nimeni nu i-a vēdutu vre-o dată cu densa, ci numai cu servitōrea și în societatea servitōrelor.

Ei Ți era uritū să petrecă cu „brōșcele“ de copii, cum îi numia adeseori, ca să le fi datu vre-o povață bună, unu bunu exemplu; ca să fi condus cu înțelepciune creșterea acelora, pe cari dumnezeirea i-a incredințat ei spre îngrijire și pentru cari ea va ave să dea odată samă înainte lui D-șeu.

Dēnsa avea alte gusturi, și plăcea să petrecă sēptēmāna întregă afară din casă, stāndu de taifasuri ađi la dōmna C., māne la dōmna

F. și așa mai departe în fiece di în soarele și în conversații banale.

Așa era dōmna Despina; eră bărbatul ei D. Vioreanu era atāt de ocupat cu afacerile, încātu socotea c'a perdut ciasul, în care trebuia să mai ședă și cu copiii sēi. Elu își petrecea timpul necontentu cu felu de felu de socoteli. După-ce isprăvia cu acestea, lua gazeta, sbura cu ochii peste ea și se opria numai la sfirșitū, unde era însemnat cursul banilor și feluritelor hārtii de valōre. Vai de copilul care l'ar fi înteruptu, când cetia cum stă agiulū, sēu când cetia vre-unu anunț despre vre-o afacere, unde afla ceva chilipirū.

Mama fiindu dusă de a casă, bieții băeți cari nu îndrāsniu să vorbescă unu cuvēntu cătră tatălū lor uriciosu, intrau sērmanii în bucătăriă și Ți petreceau cu servitōrea, care scia să umble cu ei de dece ori mai bine decât stăpānă-sa. Ea le aducea o cărticică cu chipuri și le arăta felu de felu de lucruri, cari deșteptau curiositatea și interesul lor. Le spunea apoi câte o istoriă despre ce a pățit unu lupu care căduse într'o grōpă unde era și unu țapū și o vulpe, sēu le istorisia ceva despre iepure, cum e elu de sprintenū la fugă și câtu e de bunu, trasu în frigare. Adeseori le spunea băeților felu de felu de povești despre „fata bărbată și cea leneșe“, ce au pățit ele la sfanta Vinere, alteori în sfirșitū despre feciorul de împēratū și despre merele de aur.

Și băeții simțiau mare plăcere la poveștile ei și arū fi ascultat ciasuri întregi cu gura căscată. Atāt de multu le plăcea, când își deschidea ea gura și o numiau toți: „Dragă Ileană“, și i diceau: „Spune, dragă Ileano, spune“, și i incredințau, ca rēsplată pentru spusese ei, tōte tainele inimii lor.

(Va urma.)

ECONOMIA.

Stērpirea buruienelor.

(Urmare din Nro. 64 alt „Gaz. Trans“.)

Amu arātātū, că decă vomu să ne ținem pământurile curate de buruiene, trebuie să le lucrām în modu potrivit și înțelepcesc cu grapa cu fēră late, cu extirpatorul, cu plugul etc. Procedura amintită acolo nu are de urmare numai stērpirea buruienelor, ci ne aduce și alte folose foarte însemnate. Decă lucrām miștea bucatelor iernatice vēră după seceris și tōmna în modul amintit, în primăvera următoare nu mai este de lipsă să arām pământurile din nou înainte de a-le sēmēna cu bucate vēratic; pe nemeșul grāindu astfel, cređu că „māria sa“ vrea să-și bată jocu de ei; Florica însă zimbea și aruncāndu o privire plină de mândriă asupra nemeșului, dīse:

— „Mē'nvocēșcū, dēr numai așa, că eu sē rēmān Romāncă și tatālū meu iobagiu.“

Kalapacs Pista nu se mpotrivu de loc, era veselū că-lū ia o Romāncă ca Florica cea frumoșă și cu minte a iobagiului Tōderu Sfăcăilă. Dēr puse și elu o condițiune, ca adecă Florica să nu se amestece în trebile lui și atunci tōte vor merge bine.“

Peste optu zile preotul românescu îi cununară, er la masă și la petrecere, care ținu două zile și două nopți, s'au împărțit toți iobagii de pe moșia lui Kalapacs Pista, pentru că așa a voit Florica. (Va urma.)

găta rēșboiulū, eu m'am apucat să urdēșcū tortulū. Dēr etā vē spunu să nu zăboviți cu lucrulū, căci altcum nu potū găta pānza, și-apoi eu mai am și alte cele de făcut.“

Birulū se întōrse într'unu sufletū la Kalapacs Pista și arātāndu i fusulū, îi spuse ce a dīșu Florica. Atunci nemeșulū începū să 'njure de cătrānitū ce era și să strige, că cum sē potā face rēșboiu din fusū. Mai bine își retrase porunca ou țesutulū, dēr erāș ca sē nu rēmān Florica nepedepsită, pentru-că și de astădată l'a rēmasu pe nemeșulū, acesta dete birulū unu răvarū spartū (olă) de māmāligă, din care lipsia unu hārbū, cu porunca ca sē-lū ducă la Florica sē-lū cārpēșcū.

Birulū se duse repede la Florica și i spuse, că „māria-sa“ și-a retrasu porunca cu țesutulū vestmintelorū, dēr i-a trimesu olă de māmāligă sē o cārpēșcū.

— „I voiu implini porunca,“ dīse Florica, „dēr sē facă bine „māria-sa“ sē

intōrcă olă pe dosū, pentru, că petecile pe dosū se punu și se cosū. Grābesce, jupāne birū, ca sē vii curēndu îndērētū pānă ce nu aruncū aculū din mână, că eu pānă ce vei veni voi cāuta petecū.“

Birulū se duse repede la Kalapacs Pista și i spuse ce a dīșu Florica. Atunci nemeșulū așa se infuriă de necājitū și cătrānitū ce era pe Florica, încātu trāntū olă de pământu de totū fārime se facū. Apoi dete birulū asprā poruncă sē mērgă la Florica și sē i spună, că a doua di dimiņeta sē fiă la elū în curte împreună cu tatā-sēu.

Acuma birulū, necājitū de atātea drumuri zadarnice, se duse furiosū la Florica, dēr nu mai intrā în casă, ci dete cu bātă în burdufulū ferestrii, — așa erau p'atunci ferestrele caselorū iobāgesci — și i spuse cea mai nouă poruncă a „māriei-sale“. Fata nici că se turburā, ci i rēspunse, că i va implini porunca.

Florica era fată sērăcă, nu-i vorbă,

oa o fată de iobagiu, dēr era frumoșă ca unu āngerū din cerū, apoi cu minte și lucrātōre, bună și cu purtare frumoșă, de lu i gāsēi sōțā într'unu ținutū întregū. Asta o bāgase bine de sēmă Kalapacs Pista.

Desū de dimiņetă Tōderu Sfăcăilă și Florica porniră la curtea nemeșescă; fata mergea fără grije, dēr tatā-sēu era îngānduratū de totū. Când sosiră acolo, aflār pe Kalapacs Pista plimbāndu-se prin ocolū cu pipa'n gură și cu bātā'n mână. Ii deteră „bunā dimiņetă“ și i poftiră „māriei sale“ și anū mult, scitū ca iobagii nemeșilorū.

Mare fū mirarea Florichii și a lui Tōderu, când se vāzură primiti de Kalapacs Pista, cum nu mai fusese primitū nici unu iobagiu Nu sciau ce sē cređă și în uimirea lorū abia i puturā spune, că au venit sē i audā porunca.

Kalapacs Pista nici una nici două le spuse, că elū vrea sē ia pe Florica de nevastă. Când auđi Tōderu Sfăcăilă

din contră amă face o greșelă foarte mare decât le-amă ara din nou. Calea cea mai potrivită și singură corectă este, ca să sămănăm bucatele de veră pe arătura de toamnă; sămënța o putem întrupa pământului după împrejurări: cu grapa cu fără late sau cu estirpatorul.

Decă voim să arăm pământurile primăvera înainte de a-le sămăna cu bucate veratice, acēsta n'o putem face îndată, ce se topește neua, ci trebuie să așteptăm cu aratul, mai cu sēmă la pământurile, care sunt multă-putin lutoase, până atunci, până când pământul nu se svēntă, nu se sbicesce până la o adăncime 6-8 cm. In timpul acesta pământul dela suprafață se uscă de tot, și decă arăm, pământul umed, jilav il scotem la suprafață, 6r pe cel uscat il îngropăm de desubtă. Urmând apoi după acēsta vreme secetōsă, arătura se uscă atāt de tare, încāt sēmēnturile de primăveră tănjesc foarte mult.

Decă sēmēnām însē bucatele de veră pe arătura de toamnă, putem începe cu sēmēnatul mai de timpuriu, și anume putem începe îndată ce s'au svēntat și s'a sbicită pătura de deasupra a arăturai la o adăncime de 6 centimetri, și o putem lucra cu grapa de rēnd, cu grapa cu fără late sau cu estirpatorul. Purcēnd astfel, pământul umed și jilav rēmāne de desubtă și, fiind-că pătura de deasupra a lui este puhavă și foarte porōsă, se uscă numai foarte încet și anevoiă. Pământul își păstrează umedela de peste 6-8 cm, și plantele pot răbda seceta timp mai îndelungat fără ca din pricina acēsta să sufere vre-o stricăciune.

Sēmēnând bucatele veratice pe arătura de toamnă, putem isprăvi cu sēmēnatul mai de timpuriu. In cazul acēsta pământurile nu le mai arăm din nou și astfel scăpăm de un lucru care, după cum este bine știut, ține timp destul de îndelungat; isprăvind însă mai de timpuriu cu sēmēnatul, bucatele veratice încă se coc mai de timpuriu și recolta o putem face într'un timp, când ziua este mai lungă și vremea de obicei mai frumoasă și mai bună; 6r de altă parte isprăvind mai de timpuriu cu recolta căștigăm timpul trebuincios, ca să putem lucra miriștea in modul arătat.

Decă lucrăm și miriștea bucatelor veratice de două ori, odată mai puțin adēnc și odată mai adēnc, cea dintăi lucrare, ce avem s'o facem primăvera următoare, este ca să grăpăm pământurile. Prin acēsta mijlocim ca buruienele să rēsără înainte de a sămăna pământurile cu bucate, și astfel să le putem nimici.

Mai curēnd și mai bine putem stēpi buruienile, decă lăsăm pământurile in ogor; d6r spre acēst scop nu este destul, ca să le arăm numai, ci trebuie să le și grăpăm și tăvălim și cu deosebire trebuie să le tăvălim decă vremea este uscată secetōsă; prin acēsta țērina vine mai aproape de sēmēntele buruienelor și acestea pot rēsări mai ușor, de altă parte spargem brășii (bulgării), in care se află sēmēntele de buruie. Decă pământul se mērunțese pr6 tare și se face pr6 puha, care împrejurare p6te fi stricăciosă pentru bucatele iernatice, atunci arăm pământurile cātră finea verii sau la inceputul toamnei, decă se p6te, pe vreme ploioasă, și apoi nu le mai grăpăm și tăvălim. Facem o mare greșelă decă arăm pământul din nou, îndată ce se ivesc pe el cele dintăi buruie; pământul nu trebuie arăt din nou până atunci când nu rēsără t6te sēmēntele de buruie, care nu se află pr6 afund in pământ. Cu cāt sunt pământurile mai inverđite, cu atāt este mai bine, pentru că atunci stēpim cu atāt mai multe buruie. Buruienile trebuie să fie mărșore și unele din ele, care cresc mai repede, trebuie să fie in fl6re; acēsta nu strică nimic, ci din contră este spre bine și folos, pentru-că îngropând ier-

burile in pământ, pământul se gu-noiesce.

Să înțelege desine că nu trebuie să amănăm cu aratul până când fac buruienile sēmēntē și se coc. Sēmēntele buruienelor, care se află la suprafața pământului sau aproape de suprafața nu rēsăr pe vreme secetōsă și totu astfel nu rēsăr nici sēmēntele buruienelor, care se află pr6 afund in pământ; de aceea arătura mai adēncă trebuie s'o curățim de buruie din pătura in pătura. Spre scopul acesta arăm pământurile odată de tot in afară apoi ceva mai adēnc și in sfērșit la adăncimea obișnuită. După fie-care arătură avem să grăpăm și fiind vremea secetōsă să și tăvălim.

(Va urma.)

Ceva despre pomăriti.

(Urmare.)

Pomăria.

Grădina, din care voim să facem pomăria, trebuie mai întâi să o cultivăm câțiva ani cu plante de sapă: cucuruz, crumpene, (cartofi, picioi) napi. Numai cultivată astfel devine bună de pomărit; in țelină nu priesc pomii așa bine. Acum se ivesc întrebarea, ce să facem ca să avem pom? Să-i cumperăm dela pomologi? Să-i aducem de pe câmp și din păduri? Ori să-i prăsim din sēmēntă? La aceste întrebări o să mă încerc să rēspund in următoarele:

1) Pom cumpărat eu nu bucurōs aș pune in grădina mea; de-o parte pentru-că sunt scumpi, de fiacare pomisor trebuie să plătim 30-50 cr., de altă parte nu suntem siguri despre soiul care-l cumpărăm și in fine, rar p6te fi locul pomăriei de unde cumpărăm pomii intocmai ca pământul pomăriei noastre; decă pământul pomăriei, de unde aducem pomii, e mai bun decât a pomăriei noastre — pomii vor tănji, vor suferi la noi in grădină; decă cumva pământul acēsta ar fi mai slab, atunci aduși la noi s'ar desvolta prea repede și ar fi prea frageți, încāt la fiacare adiere de vânt vom vedea daune in pomii, desbinări de crengi și chiar pomii ruți.

Sunt însă casuri când trebuie să cumpărăm pomii pentru de a-i ave de matce (Mutter-Baume), din cari adecă vom altui mai mult cu timpul. Atunci bāgăm de sēmă, decă locul de unde îi aducem e mai slab, decât al grădinei noastre, atunci pomisorii cumpărați îi proptim bine cu par, ca să nu-i p6tă strica vântul; decă îns locul, de unde-i aducem e mai bun decât al grădinei noastre, atunci ciuntăm pomisorii scurt ca astfel să nu aibă de-a nutri mult lemn, până se dedau in noul pământ.

2) Din pădure și din câmp ar fi bine să aducem pomii ce-i aflăm, cari apoi puși la noi in grădină să-i altuim; d6r cu greu aflăm atāt de mult câți ne trebuiesc, ori decă da, cu greu-i putem sc6te, fără de a le vătăm rădăcinele; și mai e ceva: cei mai mulți sunt foarte bătrāni deși la vedere ni-se par subțiri; astfel nu prea mare ispravă amă face cu astfel de pomii aduși din păduri. Nu dicit însă să nu se aducă, decă aflăm frumoși, tineri, bine crescuți, d6r să vedem a-i sc6te cu tot bāgarea de sēmă ca să nu le stricăm rădăcinele, apoi să-i curățim, fără a le juli din c6jă și să-i lăsăm de un stat de om de lungi, cu deosebire cei cari-să de groși ca c6da greblei și ca furcile, cā acēia apoi, decă s'au prins bine in grădina noastră, apoi îi putem altui acolo sus, cāt din lăstarii altuiți să se formeze cor6nele numai decât. Astfel de pomii, aduși mari din pădure și altuiți sus sub cor6nă, p6te omul vedea mulți și frumoși in comunele sāsesci Iadū și Aldru, puși rēnd pe lângă drumul satelor. Apoi ceva bun și este in pomii aduși din pădure, ei sunt de regulă tare pădureți, sēlba-

țic, decă și au un lemn foarte tare; decă decă amă putut prinde pomi sēlbatici și i-amă altuit, atunci putem fi siguri cā avem pomii cei mai trainici.

3) Modul cel mai rațional, cel mai practic și totodată cel mai ușor de a cultiva pomii, este sēmēnarea. 6tă cum se întēplă acēsta: Săpăm in grădina noastră o tablă de loc cam cāt fața casei, ori putem și mai mare de vom voi, d6r o săpăm afund, cam de două hărțe (1/2 metru) adecă o rigolăm. Apoi tabla acēa bine săpată o greblăm bine, o planisăm frumos, alegem t6te rădăcinele, rēmășițele de plante și pietrele din ea, și facem straturile cam de un metru de late. Printre straturile facem cārăuși pre unde să putem umbra și unde să se scurgă apa in timp de ploă multă, 6r in timp de secetă să avem unde turna apa care să intre la rădăcinele pomisorilor. După acēa, de-alungul stratului facem șanțurile drepte, pre lângă sf6ră, și afunde ca de două degete. Totul e acum gata, putem decă sēmăna, d6r ce? și cum?

6tă! Prunele, piersecile, cireșele, vișinile și c6rnele le punem in șanțurile așa, cum cad de pre pomii, adecă fructul întreg, cu carne și cu simbure cu tot, și adecă atunci, când cade de pe pom, decă straturile sunt gata și decă p6mele au căcut de c6pte. Acestea le putem pune cam de un lat de mână de departe una de alta. Totu asemenea punem și nucile și alunele (ori de voim a ne prăsi ștejar și fagi punem totu astfeliu ghinda și jirul) apoi le astupăm cu puțin pământ bun, fără de a-l apesa. Să bāgăm îns de sēmă: cireșele și vișinele le punem c6lea pe la Sān-Petru, când sunt c6pte bine, caisele cam pe la Ilie proroc, 6r piersecile, prunele și nucile colo toamna, după Dina Crucii, când sunt c6pte bine. Fructele acestea le punem întreg de sēmēntă ca carnea lor să ajute putredimea simburului osos, ca cu atāt mai sigur să încolțescă. Putredirea acēa servește totu odată și la gunoie.

Din meri, peri și gutui sēmēnām îns numai sēmēnta, adecă simburii lor, și adecă numai simburii din p6mele bine c6pte, cari se cunosc de pe col6re, cā sunt negri.

Când să sēmēnām sēmēntē de m6r și de p6ră?

La acēstă întrebare cel mai nimerit rēspuns ni-l dă natura, care face ca fructele c6pte să cadă de pe pom. Cum au căcut, putem lua sēmēntele și a le sēmăna in straturile pregătite cum spusei mai sus. Ar urma decă, cā simburii merelor și perelor să-i sēmēnām toamna, ceea ce e și foarte bine, cāci peste iernă putredese in v6lșul simburilor și primăvera des de timpuriu rēsăr frumos și cresc in sucule ploilor de primăveră și in sucule omătului. D6r sunt casuri de toamna nu putem sēmăna nici decât: ori cā suntem atāt de inv6luit cu alte lucrări economice de nu ne putem rupe timp până ne trezim cu iernă'n spate; ori cā nu amă avut sēmēntă ori cā vedem cā sunt foarte mulți ș6reci. In cazul din urmă apoi, chiar de amă av6 tot ce ne trebuie, e bine să nu sēmēnām până primăvera, cā ș6recii, decă dau de sēmēntele cele bune de m6r și de p6ră, t6te le mănāncă, încāt numai ici c6lea foarte rar ni-ar rēsări oate un pomisor. Decă decă suntem siliți să amănām sēmēnatul sēmēntelor de m6r și de p6ră până primăvera, atunci sēmēntele acestea le punem in vase de lut, punem pe ele năsip și le aședăm astfeliu in pivniță până pe timpul sēmēnatului. Din p6mele ce le mănāncă peste iernă încă adunăm sēmēntele și le totu punem bine până primăvera. Atunci, îndată ce s'a topit neua, straturile și șanțurile fiind gata din toamnă ne punem și sēmēnām și adecă le potrivim ca să fie cam de două degete o sēmēntă depărtată de alta, le acoperim cu puțin pământ

din dunga șanțurilor și-i dăm bună pace. Sēmēntele semănate din toamnă, c6lea pe la Sān-Georgiu sunt t6te rēsărite: c6lea sēmēnate primăvera vor rēsări mai târziu, d6r totu vor rēsări și vor crește foarte repede, încāt colo toamna vor fi pomisorii până in ghenunche de înalți, și de grosuți cam ca o p6nă de gāscă. Peste veră, când cere trebuința, după cāte o ploă, îi plivim de buruie și săpăm printre ei cu un cuțit de lemn, să nu-i vătămăm. Totu așa facem și in anul alt doile. In toamna a doua adecă chiar când au plinit pomisorii doi ani dela sēmēnare, îi scotem din pământ. Atunci apoi nucii, piersecii, caisinii și prunii îi putem rēsări in locul unde au să trēsăcă de veci — cum se dice — 6r merii, perii, cireșii și vișinii îi punem: sau in celariu in năsip, de unde-i luăm și altoim peste iernă, sau la primăvera viitore și apoi altuiți gata îi punem 6r in straturile anume făcute spre acēl scop și in depărtare cam de 1/2 metru de olaltă, sau îi punem numai decât (atunci toamna îndată ce i-am scos din ș6la de sēmēnat) așa nealtuiți in straturile prospete, depărtați de olaltă de 1/2 metru. Acēsta e ș6la de altuire, cā aci apoi îi altuim și cultivăm mai departe.

Doi ani de zile stă pomul in acēstă ș6lă, unde după ce s'a prins alt6ia, grijim ca să nu aibă prea multe crengi, săpăm și plivim printre ei de cāte ori cere trebuința și-i ciuntăm de v6ră ca să se ingr6se și să capete cor6ne frumoase. Ciuntările și curățirile se întēplă cu deosebire primăvera, până nu dă sucule. Când pomii sunt de doi ani altuiți sunt vindecate ranele la toți la unii se vindecă in v6ra dintăi; atunci sunt și destul de groși, decă îi putem muta la locul lor de unde nu-i vom mai sc6te altul. (Va urma.)

Fol6sele turtelor de rapiță, cānepă etc. la hrana animalelor.

Deși sunt foarte puțin din agricultorii noștri, cari să întrebuințeze turtele, ce rēmān dela presuirea sēmēntelor ulei6se, ca hrană pentru vite, cu t6te acēstea am crezut, cā este in interesul acēlor, cari se ocupă cu agricultura, ca și in alt acēlor, cari se ocupă cu ingrășarea animalelor, de a cunoște mai bine fol6sele și neajunsurile ce au turtele asupra organismului animal. Agricultorii, cari fac mai multă întrebuințare de turtele de in, cānepă etc., sunt acēia de pe lângă orașe, și fac usă de acēste turte mai cu sēmă primăvera, când nu mai au altă nutreț sau foarte puțin, deși acēste turte hrănesc foarte bine vitele de muncă.

In Anglia și Belgia se întrebuințază mai mult turtele de in, decât cele de rapiță; nu se pot însă întrebuința la hrana animalelor turtele de muștar alb și negru și mai cu sēmă turtele de muștar alb, cari sunt mai periculoase pentru vitele mari decât pentru oi. Turtele de ricin sunt veninoase și s'a constatat, cā t6te păsările de curte hrănite cu acēste turte au murit otrăvite. Turtele ce rēmān dela fabricarea uleiului de māsline sunt de bună calitate, d6r nu se pot întrebuința cu folos din pricina simburilor ce cuprind; turtele dela sēmēntele fl6rea s6relui sunt bune pentru t6te animalele și mai cu sēmă pentru păsările de curte.

Turtele, pe cari agricultorii străini le întrebuințază mai mult la hrana animalelor, sunt acēlea de cānepă, camelină, rapiță, in, macă etc.; când întrebuințază turtele de archidă, din pricina cā sunt puțin cam greț6se, le amestecă cu sare înainte de a le dă

animalelor, în această stare ele sunt foarte economice mai cu seama la hrana rimătorilor (porcilor).

Turtele de cânepă trebuie date cu multă băgare de seamă, din pricină, că producă boale de pânțece. Turtele de rapiță, de camelină și de napă se dau mai cu seamă boilor și oilor, rimătorii nu le mănâncă. Turtele de rapiță sunt clasate ca nutreț după acelea de in și macă, care sunt mai nutritive, și se dau mai cu seamă animalelor puse la îngrășare, ăr acelea de rapiță se dau vacilor de lapte; din această pricină în Normandia se amestecă turtele de rapiță cu apă, pe care o beau oile fătate, ca să potă da lapte mai mult; totu același efect îl au și turtele de napă.

Turtele de in sunt clasate în prima linie ca cele mai bune pentru creșterea și îngrășarea animalelor și sunt cu mult mai bune decât cele de rapiță.

Turtele de porumb sunt bune la hrana caprelor, rimătorilor, a galițelor și a porumbeilor. Turtele de macă se pot întrebuința la îngrășarea boilor, a rimătorilor și vacilor, der nu sunt bune pentru capre.

După revistele agricole franceze, în apropiere de Niort cultivatorii îngrășe vitele în modul următor:

Fână 10 kilograme, rădăcini de sfecle 15 chgr., cartofi 4 chgr., turte de in 1 chgr., fână de orz 11 litre; fână de mazere 500 grame și sare de mare 863 de gram. Acesta este porțiunea unui animal pus la îngrășat în timp de 24 de ore. Etă der o bună combinație a turtelor cu alte nutrețuri, căci decă s'ar da turtele în cățăime mai mare, animalul perde din calitatea cărnii, devenind puțin cam uleiă, și în casul acesta ar avé un gust rău. De aceea der agricultorii străini încetăză de a mai da animalelor turte 15—20 zile cel puțin înainte de a se vinde măcelarilor animalele și mai cu seamă această regulă se aplică la rimători.

Când turtele se întrebuințază la îngrășarea galițelor (paserilor de curte, horelor) trebuie ca înainte de a le tăia cu o lună de zile să nu li-se dea turte de loc în hrana lor zilnică, căci în casu contrar carnea acestor galițe capetă un gust neplăcut.

Este foarte folositor din partea agriculturilor noastre, cari se găsesc în condițiunile de ași pute procura turtele de in, cânepă și rapiță, a-le întrebuința mai mult ca hrană pentru animale de muncă și de lapte, decât patele de multe ori stricate și coceni de porumb.

„Lumină”

Alegerea ouălor pentru clocit.

Pe la sfârșitul lui Martie și începutul lui Aprilie e timpul când găinele ouă cele mai bune ouă de clocit. Cele mai bune ouă de clocit se aleg în fiecare zi printre cele mai rotunde, mai mari, prospete și alu căroru interioru nu se clatină când le scuturi. Ouăle oate de găini fără cocosi firesc că, nefind fecundate, nu dau pui, der se păstrează mai mult. Decă vréi să scoți mai mulți pui-găini, n'ai decât a alege pentru clocit din acele ouă, alu căroru vidu (beșicuța de aer) o veți — prin străvechiune la lumină — că e pe de latură. Când vesicula de aer e la vârful, e că oul cuprinde germentul de cocosu. Acesta e mult mai sigur decât credința

că ouăle lungi producă cocosi și cele rotunde găini. „Gaz. Pop.”

INDUSTRIA DE CASĂ.

Lucrul de mână la băeți.

Cine a urmărit cu băgare de seamă mișcarea, ce s'a făcut pentru creșterea tinerimei de sexul bărbătescu spre lucru, s'a putut vedé bine, că acea mișcare din an în an e totu mai mare și totu mai adenc rădăcină prinde. Nu mai mult ca de vr'o dece ani s'a împământit în cele mai multe state înaintate în cultură, e primită cu totă căldura în țările germane, slave și romanice de o potrivă. În Finia, ca și în provinciile otice ale Rusiei, în Suedia, Norvegia și Danemarca, în Belgia, Holanda, Franca, Garmania, Austro-Ungaria, Italia, Serbia, Anglia și America nordică, pretutindea lucrul de mână este obiectul împrejurul căruia se învârtesc discușiunea și activitatea bărbăților de școlă. La acestea nicăiri, afară de Franca, nu e vorba, că lucrul de mână să fi obligat în școlele populare, ci lucrul de mână să fi practicat atăt în școlă, cât și afară de acesta numai pentru întregirea educațiunei tinerimei, fără vre-un scop de câștig. Acesta este mai alesu idea conducătoare a amicilor acestei cestiu în Germania. Decă cestiuena lucrului de mână este o parte întregitoare a educațiunei, atunci e hotărât, că fără ajutorul învățatorimei nu pôte fi resolută. Fără cunoștința și activitatea învățătorilor nu pôte prospera această importantă cestiuena.

Purcedend delă acestu principiu, reuniunea germană pentru lucrul de mână a înființat în Lipsca institutul pentru calificățiunea învățătorilor, carele a ajuns la rezultate foarte favorabile în cei doi ani ai existenței sale. Cu cât se voru pregăti mai mulți învățători sistematic prin măestri harnici și prin bărbăți cu școlă pedagogică, cu atăt sunt câștigate mai multe puteri pentru conducerea instruciunei în școlele de lucru, în asilurile pentru copii și în alte asemenea institute de creșcere. Nu trebuie să se perdă din vedere nici odată, cumcă aceste institute urmăresc scopuri educative prin practica lucrului de mână.

Seminarul german pentru lucrul de mână se pregătesc spre nouă activitate, căci în anul de față va întocmi trei cursuri de instruciune: la Pasi, în Iuliu și în August.

În institutul pedagogic din Lipsca pôte merge ori-care învățătoru pofitoru de învățatură pe 4 seu pe 8 săptămâni, cu cheltueli mici. În scurtul timp de instruciune va trebui, veți-bine, să se încordeze totă ziua mai mult decât oricând altădată, pe timpul prelegerilor, der pentru acesta își va însuși mai iute, ca ori-când altădată, cunoștințe în anumite specialități, folositoare și plăcute totodată. În sudorea ferbinte a lucrului duce o fericită viață de student.

Măestrii aleși și probați îi dau direcțiune solidă pedagogică în specialitățile de lucru. Oratori versați îi dau odată seu de două ori pe săptămână diferite lămuriri spirituale. Se împărtășesc de favoru cu prețuri reduse la participarea diferitelor distracții de sera. Sute de scriori au arătat deja conducătorului institutului, cumcă învățătorul consciu de dăimarea sa și convinsu de valoarea lucrului de mână își însușesc cunoștințele de lipsă în acestu obiectu nou în seminarul german pentru lucrul de mână.

După cum spune „Leipzig. Tgbllt” Nr. 85 din anul curentu, Impărătesa Germaniei, fiindu invitată a cercetat esposiția lucrurilor de mână a școlarilor și învățătorilor din Berlinu.

Esposiția a fostu întocmită în sala gimnasiului realu alu capitalei din partea Reuniunei principale berlinese pentru lucrul de mână în școlele de băeți. Impărătesa a fostu primită și condusă prin tôte dăspărțimintele esposiției. Esplucațiunile cerute de impărătesa au fost împărtășite de conducătorul dăspărțământului lucrurilor de sculptură, de învățătorul și conducătorul școlii a 2-a de lucru la dăspărțământul lucrurilor de cartonagiu, — de învățătorul și conducătorul școlii 1-iu de lucru la dăspărțământul lucrurilor de templărită. Pe câțiva școlari prezenți îi rugă impărătesa a-i da esplucațiuni despre modul confectionării, făcute de ei înșiși. I-s'au datu împărătesei tôte informațiunile cerute atăt despre lucrările învățătorilor cât și despre scopurile și problemele generale, ce le urmăresc reuniunea. Impărătesa în timp de o oră observă cu viu interesu tôte obiectele expuse, se esprimă

forțe favorabil și cu deosebită bunăvoință despre prestațiunile și spre încheiere a pofitū bună prosperare în viitoru reuniunei și stăruițelor ei celor atăt de importante și vrednice de totă recunoștința.

Observăm, că înainte de venirea impărătesei, visită esposiția mai întâi Ministrul de răboiu.

Din traista cu minciunile.

Fripta sare șanțului.

Unu cioroiu plecase cu unu purdelașu alu seu la pescuitu. Cum o fi fostu de rëndu, ei nu putură prinde pesci de cei lungăreți și acoperiți cu soldă, ci totu pesci d'ei cu câte patru picioru. Fiindu grozavu de flământu, grangorii se puseră la marginea unui drumu, ca să facă focu și să frigă câțiva pesci, de cari prinseseră. Bătend vântulu și fiindu vremea cam ploioasă, nu se pută face jaru aproape de locu și astfel pescii rămaseră câtu fripti, câtu nefripti. Dér fόμεa e dómna mare!... Cioroiulu celu bêtână mânca coala cu totă nădejdea; purdelașulu mânca însu și nu prea.

„Ce, mo Rupică, ceți bați jocu de mâncare și nu mânci mai cu inimă?” întrebă cioroiulu celu bêtână, care tocmai înhățase unu picioru de pesce.

„D'apoi nu prea sunt fripte, dado, și parcă nu mi vine să le bagu în gură.”

„Să nu cum-va să mai dicit una ca asta, că și iau unu bolovanu și te facu turtă. Sunt fripte, mo, fripte cum trebuie!... Înțelesu-m'ai?”

Tocmai atunci bietulu purdelașu băgă de seamă, că unul dintre pesci s'a pus în mișcare și se apropie de șanțu. Cum se-i spună elu dadei lucrul ăsta, fără ca să-lu supere?... Se gândesc elu, câtu se gândesc, și apoi îl apucă pe dada de mâncă și-i dices: „So, dado, nu lăsa fripta, că sare șanțulu!”

Țiganul și mălaiulu.

Unu Țiganu cerșise într'unu satu românesc și căpătase nisce coji de mălaiu. Eșindu din satulu românesc, elu se îndreptă spre altulu săsesc. La jumătate calea se opri, se puse jos și îmbucă de două, trei ori din mălaiulu, ce-lu căpătase delă Român. Elu ar fi mâncat totu mălaiulu, căci de... fόμε era destul, slavă Domnulu!... der ce se gândesc elu în creeri lui țigănesc?... „Să nu mă saturu eu de mălaiu, că la Sasi capetū de bună seamă pită de grău!”

Dicendū aceste, aruncă mălaiulu, ce-i mai rămăsese, în nisce scai, și se îndreptă spre satulu săsesc. Ajungendū aici, elu intră în mai multe case, der unde se-i dea Sasi ceva!

Vedendū Țiganulu, că la Sasi nu face nici o ispravă și răsbindu-lu cinstea din ce în ce mai multu, se întorse înderētū, unde aruncase cojile de mălaiu și începū să le caute printre scai. Căutându-le, elu le descântă astfel:

„Sai, mălaiu, din scai,
Că de tine nu mă spaiu;
Vin', mălae, mai aproape,
Dada'n gură să te'ngrope,
Că cu pomana săsescă
Vai de viața țigănescă!”

Ce purcelu?

Țiganulu Coșcovelu furase într'o nopte unu purcelu din cotețulu unui Român. A doua zi de dimineță Românulu se întâlni din întâmplare cu cioroiulu și-i strigă încă de departe: „Norocū, măi Coșcovelu!”

„Ce purcelu?”... întrebă Țiganulu, care se scia cu musca pe căciulu și care gândia, că Românulu l'a întrebatu de purcelulu furatū. Bada Mihai înțelegé îndată cum stau lucrurile, și mergendū la cortulu Țiganulu își găsi purcelulu. Ce-o fi urmatu mai departe, nu sciu.

Sandu.

MULTE ȘI DE TOATE.

Găcitore cifrată.

Îngrijesc să ai foițe de hârtiă și ceruse. Apoi le dicit celor de față: Celd ce e gata să facă o mică și foarte ușoră socotela, acelaia îi voi spune acurat: ce etate are, în ce lună și în ce zi s'a născutū. Dai apoi câte o foiță de hârtiă și câte o cerusă la cei, cari primescū a face socotela. Te depărtezi apoi într'unu unghiu alu odăii, ca să nu poți vedé ce se scrie, și dictezi, observand pauzele trebuincioșe pentru a socoti, următorea problemă:

Să scrie fiecare luna, în care s'a născutū, după numărul ordinei (Ianuarie are așadēră 1, Februarie 2, Martie 3 și așa mai departe) și să multiplice acestu număr cu 100; la productū să adune datulu zilei născerei (15 Ianuarie de pildă, ori 3 Februarie și așa mai departe), suma să o multiplice cu 2, să adune la productū 5, să multiplice suma cu 10, la productū să adune 23, apoi suma să o multiplice cu 5, să adune la productū etatea (20, ori 25 ani de pildă și așa mai departe), în fine din suma acestă să scađă 365. După ce s'a terminat socotela, te duci la fiecare și ceri, să ți arate rezultatulu din urmă. Unimile și decimile la unu locu spunū etatea, sutele și miile datulu zilei născerei, decile de mii și sutele de mii arată luna. De pildă Cineva e de 52 de ani și e născutū în 4 Noemvre.

$$\begin{array}{r}
 11 \text{ (luna)} \\
 \times 100 \\
 \hline
 1100 \\
 + 4 \text{ (ziua)} \\
 \hline
 1104 \\
 \times 2 \\
 \hline
 2208 \\
 + 5 \\
 \hline
 2213 \\
 \times 10 \\
 \hline
 22130 \\
 + 23 \\
 \hline
 22153 \\
 \times 5 \\
 \hline
 110765 \\
 + 52 \text{ (etatea)} \\
 \hline
 110,817 \\
 - 365 \\
 \hline
 11,04,52 \\
 \vee \vee \vee
 \end{array}$$

luna ziua etatea
Socotela se potrivește pentru fiecare persoană, care nu trece peste 99 de ani.

Unu rău obicei.

Obiceiulu de a apuca copii de mânt și a-i învêrți și balanța credendū, că li-se face o plăcere, are adeseori urmări rele, căci li-se potu scrinti mânilor și alte nenorociri li-se potu întâmpla. Unu casu nou s'a întâmplat în Berlinu. O muncitore se duse cu copilulu ei la o clinică hirurgicală privată; copilulu avea brațulu dreptu legatū și la cea mai ușoră atingere a brațulu s'ermanulu copilulu țipa cumplitu de durere. Mama istorisi mediculu, că tatălu copilulu se jucase cu elu în ziua trecută învêrtindu-lu în cercu în modul de mai susu până ce îi eși brațulu din încheiatura cotulu. Totă noptea copilulu a țipatū de durere la fiecare mișcare. Mediculu i-a îmbrăcatū mâna copilulu în ghipsu pentru câteva săptămâni. Feriți-vé de a mai face copiilor plăcere în modul acesta.

Măgarul Turcului.

Naserdin primesc într'o zi visita unui vecin alu seu, care lū rógă să i împrumute măgarulu.

— „Forțe bucurosū, să ți-lu dau”, dices elu, „der din nenorocire nu mi-e măgarulu acasă.”

Dér, în momentul acela, animalulu începū să sbiere în grajdū.

„Dér, audī, cum îți sbēră măgarulu în grajdū.”

Atunci Naserdin, prefăcendū-se măniosu focu, îi replică:

„Placă d'acoi, neobrazatule, care crești mai mult în euvântul măgarului decât în vorbele mele!

Tergurile din Ardeal și Ungaria proprie.

Dela 16—30 Aprilie n. inclusiv. 16. Copsa mică, Nadeșul săs., Homorodiu-Oclandiu, Bierthan. 18 Săn-Iacobu, Șomărtin. (Stuhlweissenburg). 19. Ditrău, Iyefalva, Casonul mare, Bandul de Câmpie (târgu de vite și de oi), Almașul mare, Iionda mare (în comit. Solnocului), Sângeorgiu (lângă Bistrița), Gherla, Teaca, Dicoș-Sân-Mărtin, Dobra. (Satmaru, Caransebeș). 20. Dragu, Cheța, Nagyaléu. 21. Cic-Sân-Mărtin, Cecău, Sibiu, Chesvenieșu, Cristurul sēcuescu. 21 și 22. Cernatfaléu, Voila, Lupșa, Poiana. sārātă (E-perieșu). 22. Rodna veche, Borșa, Murăș-Ludoșu. (Cășovia) 23. Agăbiciu, Salaspatacul de sus, Ghiurciun, Ormenișu, Terebeșu, Jubei (Seghedintu). 23 și 24. Algyogy (Geoagiulu de jos). (Temerin). 24 Pozmuș. (Checichemet). 55. Cața, Reteag, Tășnad, Reghinul ungar. (Ungvar). 26. Aiud, Fărcaștelke. (Petroman). 26 și 27 Terg de vite în Șarcaia. 27. Chibed. 28. Pișcolțu, Șarcaia. (Lugoșu). 30. Reghinul sāsescu.

In România și Bucovina: 23 Caracal, Iași, Găești, Polăvrage, Preajba, Ploesti, Fitești, Slatina.

Calendarul septemănel. Table with columns for dates (1-7), days of the week (Dum., Lună, Marți, Joi, Vineri, Sămb.), and corresponding events or names.

Tergul de rimători din Steinbruch. La 8 Apr. n. starea rimătorilor a fost de 141.272 capete, la 9 Apr. au intrat 1507 capete și au eșit 940, rămânând la 9 Apr. un număr de 142.031 capete. — Se notează: marfă ungară veche, grea dela 54 până la 55 cr. — marfă ungară tineră grea dela 56 1/2 cr. până la

57 1/2 cr., de mijloc dela 55 cr. până la 56 cr. — ușor dela 53 cr. până la 54 cr. — marfă fărâncă grea dela — până la — cr. — de mijloc dela 52 până la 54 cr. — ușor dela 51 cr. până la 53 cr. — Marfă de România, de Bákony grea dela — cr. până la — cr. transito mijloc grea dela — cr. până la — cr. însă transito ușor dela — cr. până la — cr. transito dto țeposă grea dela — cr. până la — cr. transito mijloc dela — cr. până la — cr. Marfă sərbescă grea dela 53—54 1/2 cr. transito mijloc grea dela 52—53 cr. transito ușor dela 50—51 cr. — Porci îngrășați de unu enu dela — cr. până la — cr., îngrășați cu cucuruz dela — cr. până la — cr., îngrășați cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriți la gară cu 4 1/2.

Timbrarea losurilor.

Abia a intrat în vigore în Austria legea pentru losuri și îndată s'a proiectat și în Ungaria o asemenea lege, despre care „B. Corr.“ spune, că va intra în vigore la 16 I. c. Ea divergează în câțva de cea austriacă și nu admite negociarea decât a două losuri străine.

Dintre losurile ungare: Losurile cu prime (1870), Regulara Tissei (1880); dintre cele austriace: Losurile de stat dela 1854, 1860 și 1864 potu circula atât în Austria cât și în Ungaria fără să fie timbrate. In Ungaria nu se voru timbra: Basilica, Jó-sziv, Keglevich, Buda, 4% Banca hipot. din 1884, Crucea roșă ung. Acestea în Austria se timbrează fără competență. Ca să se pota negocia în Ungaria se voru timbra fără competență: Creditu, Pálffy, Crucea r. a., Clary, Navigarea Dunării, Regulara Dunării, Insbruch, Laibach, Krakau, Rudolfu, Salm, Salzburg, Stanislaus, St. Genois, Trieste, Waldstein, Windischgrätz, Comunele de Viena, 3% fonciare Bodencredit din 1880, (emisiunea ultimă dela acestea din 1889 nu este admisă în Ungaria.) Dintre losurile străine se potu negocia în Ungaria provădute cu timbru numai Crucea r. italiană și sərbescă de 100 franci. Tote celelalte losuri străine sunt eschise dela negociare. De avutu e iertat să le ai. Sunt eschise prin urmare și Losurile turcesci, Milanu, Braunschweig, Hamburg și Sərbesci 10 franci, de cari se află forte multe în Ungaria.

Publicarea prin care ministrul de finanțe ungaru face cunoscutu, că timbrarea losurilor în sensul legii austriace se pote face și în Budapesta, se dice între altele: Netimbrarea losurilor n'are nici o influință asupra detentorilor acestora. Câștigurile făcute cu ele se voru puti ridica fără nici o pedecă.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 10 Apr. 1889.

Table with columns: Săminte, Calitatea per Hect., Prețul per 100 chilgr. (dela, până).

Table with columns: Săminte vechi ori neș, soiulu, Calitatea per Hect., Prețul per 100 chilgr. (dela, până).

Table with columns: Produse div., Soiulu, Cursulu (dela, până).

Table with columns: Săminte, Soiulu, Cursulu (dela, până).

Cursulu pieței Brașov

Table with columns: Banca, Curs, Val. Vënd., Val. Cump.

Cursulu la bursa de Viena

Table with columns: Tip de rentă, Curs.

Table with columns: Tip de bonuri, Val.

Editor și Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu.

Nr. 3987—1889.

PUBLICAȚIUNE.

Pentru ocuparea postului primu de moșe orășenescă devenitu vacantu și împreunatu cu unu salariu anualu de 150 fl. v. a. eventualmente pentru ocuparea postului alu doilea de moșe orășenescă și împreunatu totu cu același salariu, se escrie prin acēsta concursu.

Competentele pentru unul din aceste posturi, cărora li se impune obligămintulu de a coresponde recerintelor prescrie de § 275 alu statutulu orășenescu comunalu, mai departe prescripțelor art. de lege XIV din 1876 și altor legi și ordinațiuni, au de a'și așterne, pe lângă diplomele de moșe valabile pentru teritoriulu țerii, petițiunile timbrate în modu corespunderu celu multu până în 24 a lunei curente, după prânđu la 5 ore subscrisulu magistratulu.

Brașov, în 6 Aprilie 1889.

Magistratulu orășenescu.

40,3—3

Tuse nu mai este!

Efectulu surprindtoru alu sucului de ceapă, raționalu disolvat și preparatu pentru suferințe de tuse. plumini, de peptu și de gātu se constată în modulu celu mai stralucitu după întrebuintarea bonboneloru de ceapă ale lui O. Tietze. In pachete a 20 și 40 cr. se află numai la următoarele deposite:

In Brașov la Franz Kelleman, farmacia la „Biserica Albă“; H. G. Obert, farm. la „Crucea roșă“; Depoulu principalu în Kremzier la farm. F. Krizan.

Cătră onorații cetitori!

„Gazeta Transilvaniei“ intră în anulul alu 52-lea alu existenței sale.

Nenumăratele dovești de simpatia și de încredere ce le-a primitu acestu organu de publicitate din partea Româniloru de pretutindenți cu ocaziunea aniversării a cincidecea a existenței sale suntu cea mai viuă și mai puternică mărturiă pentru atitudinea sa politică și națională.

Răzimată pe încrederea publiculu român și condusă de iubirea de patriă și de datoria ce o are cătră sfânta cauză a românismulu, organulu nostru n'a pregetat de a aduce, mai ales în cei de cece ani din urmă, însemnate jertfe pentru a coresponde totu mai multu cerințelor timpulu și trebuințelor cetitorilor săi.

Astfelu dela 1 Ianuarie 1881 „Gazeta Transilvaniei“ a început să apară de trei ori pe săptămână totu cu prețulu de până atunci, ér dela 1 Aprilie 1884 apare în fie-care di, érași cu același prețu, căci cei 2 fl. adăugați acoperu numai cheltuielile înmulțite cu portulu postal.

De atunci încóce amu făcutu totu ce ne-a statu în putință spre a aduce îmbunătățiri atât în redactarea diarulu cât și în întocmirea sa esterióră, pentru care scopu amu isbitu ca diarul să-și aibă tipografia proprie.

Nu-i vorba, multe se ceru astăzi dela unu diaru, mai ales când elu este chiămatu a servi cauzei unui popor atât de multu prigonitu de sorte. Prin urmare nu putem dice că amu ajunsu la capetulu îmbunătățirilor.

Din contră, astăzi când, ca nicodată până acuma, pozițiunea diaristiceii noastre s'a agravat; când atâtea lovituri sunt îndreptate asupra ei cu vehemență așa de mare; când procese peste procese, condamnări la închisóre și amende în bani o împiedecă în munca și stăruințele ei de a da pe față tóte nelegiuirile, prigonirile și asupririle și de a lupta pentru recăștigarea drepturilor poporulu român: se cere dela noi să ne încordăm puterile cu îndoită energiă și să continuăm lupta cu curagiu neînfrântu, introduc endu noue reforme, pentru ca „Gazeta Transilvaniei“ nu numai să corespunda mai multu chiāmării sale, ci să se facă cu putință ca principiile salutare naționale ce le propagă să pota pētrunde până și în coliba țeranulu.

Conduși de aceste vederi, amu introdus și cu începerea anulu acestuia mai multe esențiale ameliorări în diarul nostru.

Pe lângă programulu, ce l'amu observat până ađi la redactarea foii, suntemu decisi a cultiva mai multu și unele terene, cărora până acuma pote nu le-amu pututu da atențiunea cuvenită.

Spre scopulu acesta amu avutu fericirea a concentra împrejurulu nostru unu număr însemnatu de bărbați cu cunoscințe speciale, cari voru colabora regulat la foia noastră, așa ca materialulu celu va conține să fiă câtu mai variat, instructiv și acomodat trebuințelor poporulu, nu numai pe tērēmulu politicu, literar și social, ci ținendū deopotrivă sēmă și de interesele sale din punctu de vedere alu economiei, educațiunei și igieniei, alu afacerilor sale cu autoritățile cu cari vine mai desu în atingere și alu trebiloru sale financiare și comerciale.

Afară de aceea căștigându-ne convingerea, că după împrejurările poporulu nostru unu diaru cotidianu nu este în stare a pētrunde în tóte păturile sociale — parte mare din cauza prețulu lui — și astfelu sciind că să sēnte trebuința de a i se face cu putință ori și cărui Român, care scie ceti, ca să fiă informatu despre interesele și trebuințele lui, dela anulul nou 1889 încóce amu măritu în modu destulu de însemnatu prin adausuri numerele noastre cu data de Duminecă și să le întocmim și să le redactăm astfel, ca să intereseze pe ori și ce cetitori și să se pota abona și separat.

Amu deschisú dér abonamentu la „Gazeta Transilvaniei“, care deși mai bogat în materialu, va costa ca și până acuma 12 fl. v. a., pe anu și în deosebi pentru aceia, cărora impregiurările nu le értă de a abona întregu diarul, amu deschisú abonamentu separatú la numerele cu data de Duminecă ale „Gazetei Transilvaniei“, cari voru costa pe anu numai 2 fl. v. a.

Rugăm pe abonații noștri de până acuma, ca să stăruiască pe câtu le va sta în putință în cerculu domniiloru lor pentru lățirea „Gazetei Transilvaniei“ precum și pentru răspândirea în popor a numerelor cu data de Duminecă, ce se potu abona și separat.

Schwarze Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 11.65
p. Meter glatt und gemustert (ca. 180 versch. Qual.) —
Weisse Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 11.45 p. Meter—
gemustert (circa 150 versch. Qual.)—verfärbt roben- u. stückweise porto- u. zollfrei das **Fabrik-Depôt G. Henneberg** (f. f. Hoflieferant), **Zürich**. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

Picăturile de stomachū MARIAZELLER,
care lucră escelentū in contra tuturorū bōlelorū de stomachū.

Neintrecute pentru lipsa de apetitū, slăbiciunea stomachului, respirațiunea cu mirosū greu, umflare (vēnturi), răgăelă acră, colică, catarū de stomachū, acrēlă, formarea de pētră și năsipū, producerea escosivă de flegmă, gâlbinare, greață și vomare, durere de capū (dēcă provine dela stomachū), cārcei la stomachū, constipațiunea sēu incuare, încărcarea stomachului cu mănăcărī și bēuturi, limbric, suferințe de splină, ficatū și de haemoroide. — Prețulū unei sticle dinpreună cu prescriereade intrebuițare 40 cr., sticla indoitū de mare 70 cr.

Espeđiția centrală prin farmacistulū
Carl Brady, Kremsier (Moravia.)
Picăturile de stomachū Mariazeller nu suntū unū remediu secretū. Pārțile conținētoare suntū arătate in prescrierea de intrebuițare, ce se află la fie-care sticlă.

Veritabile se află mai in tōte farmaciile.

Avertismentū! Picăturile de stomachū Mariazeller se falsifică și se imitēză de multe ori. — Ca semnū, cā suntū veritabile, servece invēlitoarea roșă provēdută cu marca de protecțiune de mai susū, și afarā de acēsta pe fiecare prescriere de intrebuițare, ce se află la fiecare sticlă, trebuie sē fie arătātū, cā acēsta s'a tipārītū in tipografia D-lui H. Gusek in Kremsier.

Veritabile se află: **Brașovū**, farmacia *Franz Kellemen*, farmacia la „Biserica Albă”, farm. *I. Goos*; farm. *Iul. Hornung*; farmacia *Ferdinand Iekelius*; farm. *K. L. Schuster*; farm. *Heinrich G. Obert*; farm. *Ed. Kugler* la „Higiea”; fa m. *G. Iekelius* in Hoszufalu.

Băile Tușnadū: farmacia *Alex. Dobay*, *Cohalmū*: farm. *Ed. Melas*, farmacia *E. Wolff*, *Feldlōră*: (Marienburg), farm. *Wil. Schneider*, *Făgărașū*: farm. *v. Bildner*, farm. *Hermann. Sz. Szt. Gyōrgy*: farm. *Val. Beteg*, farm. *Barabás Fer.* 13,52—3

Domnii, ce se abonēză din nou, sē binevoiascā a scrie adresa lāmuritū și sē arate și posta ultimā.

Sportū de scrimă.

'Mi permitū a încunosciința pe amicii artei de scrimă, cā am deschisū

SALONULŪ MEU DE SCRIMĂ

in cetate strada funarilorū Nr. 239 (casa lui Kamner) și am împārītūtū orele de scrimă in modulū urmātōrū: in fiecare ȃi, afarā de Duminecā, dela 5—8 ore 30 minute „SCOALĂ DE SCRIMĂ”, dela 8 ore 30 min. pānā la 9 ore 30 min. „ASSAUT”.

I. A. Kodesch,

invēștātōrū de scrimă cu diplomā.

53,3-3

Rugāmū pe domnii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei sē binevoiascā a scrie pe cuponulū mandatului postalū și numerii de pe fāșia sub care au primitū ȃiarulū nostru pānā acuma.

EFTINŪ DE MINUNE!

56,6—1

trimete in tōte părțile cu NACHNAME urmātōrele mārfuli cūalitatea cea mai bunā cu unū prețū cātū se pōte de scāđutū.

Versandt-Geschäft
„zur ungar. Krone“.

Versandt-Geschäft

„zur ungar. Krone“.

Numai 7 fl. 85 cr.

costă unū orologiu cu PENDULĂ frumosū impodobitū.

cu 5 ani garanțiā.

Aceste orolōge cu pendulă suntū așēdate intr'unū dulapū de nucū sculptātū ce este de o lungime de 1 Metru și de o lățime de 35 centimetri montātū, e provēdūtū cu o tablă de sticlă. finū poleitā și are unū

mechanismū aprōpe inruinabilū.

Spirala duplā, secundariulū bine regulatū, așa cā acestū orologiu este neintrecutū in mersulū sēu și totodatā servece și ca mobilā frumosā.

Lădița in care se impachetēzā este socotitā cu prețū de 70 cr.

Numai 2 fl. 50 cr.

costă unū frumosū orologiu de pārete cu deșteptātōrū cu clopotū, in prevasū de lemnū de nucū, cu o tablă de cifre ce singurā luminēzā, merge bine și deșteptā regulatū.

Numai 3 fl. 90 cr.

costă unū orologiu deșteptātōrū de bronzū, e de aurū francesū, cu unū sunetū curatū, o podōbā pentru orī și cine pentru casā și cālētōriā cu unū mechanismū neruinabilū.

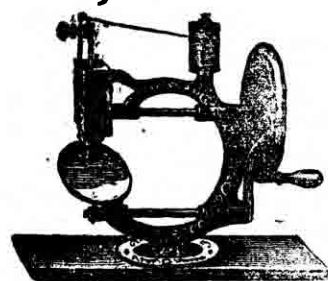
Numai 4. fl. 50 cr.

costă unū cēsornicū de buzunarū cilindru de argintū-nikel cu mașinariā regulatā și cu invēlitoare guilochatā, frumosū provēdūtā deasupra cu sticlā netedā.

Numai 5 fl. 25 cr.

costă unū cēsornicū remontoir de argint-nikel fără cheiā, este de trasū la scārīșā, cu arātātōrū de secunde regulatū, sticlā netedā și cu aparatū mechanicū de arātātōrū. Mai departe același remontoir de argintū veritabilū de 13 loți fl. 8.50.

Mașini de cusut pentru familiā

de construcțiunea cea mai nouā costă in locū de 15 fl. acum numai **5 fl. 50 cr.**

Eu garantezū pentru prestațiunea și cusătura frumosā și regulatā a acestei mașini de cusutū pentru mână. Ea funcționezā iute, frumos cōse ori-ce stofā grōsā orī finā și face impunsāturi mai dese, orī mai rarī, dupā voințā, este construitā din materialū solidū și bunū și se vinde dimpreună cu tōte rechisitele necesare.

Tōte cu cāte 97 cr.

97 cr. 1 Pālāriā de bār. din pislā mōle in tōte colorile.	97 cr. 1 cămașā bār-bătēscā din Chiffon finū, Creton sēu Oxford.	97 cr. 1 pantalonū de bārbați de pā-nurā de casā durabilā.	97 cr. 12 bucatī bātiste de buzunar cu bord.
97 cr. 1 cămașā de damā cu broderie, de Chiffon.	97 cr. 3 pārechī de ciorapi de dame, calitate bunā.	97 cr. 1 pantalon de dame cu broderie, Chiffon finū.	97 cr. 1 pieptārāșiu desū cu cāptușēla pārōsā
97 cr. 1 pānzātūrā bu-nā de masā. albā, Damast orī coloratā.	97 cr. 1 corsetū de nopte cu broderie, de Chiffon finū.	97 cr. 1 pieptārū de lānā pentru domni sēu dame.	97 cr. 6 ștergare Mustra-Carro
97 cr. 1 cārpā, completā, mare, gata.	97 cr. 6 șervete albe orī colorate Mustra-Damastū.	97 cr. 6 cārpe de vase cenușii vērgate.	97 cr. 1 cārpā de mētase lungā de 1 cotū diferite colorī
97 cr. 1 pipā de spumā de mare cu coperișiu.	97 cr. 1 covorū de patū Stofa-lute frumosū desenatū.	97 cr. 1 cārpā de învēlit pentru dame, 7/8 mare, cāldurōsā	97 cr. 1 aparatū de focū mechanicū, sē aprinde singurū.
97 cr. 1 Evantai de damā ornatū cu desemnuri și modern.	97 cr. 1 Cigaretā de spumā de mare.	97 cr. 1 Ciubucū cu țēvā de vișin.	97 cr. 1 medalionū fasonū nou cu pietri
97 cr. 12 linguri de cafea argintū curat London-Britt.	97 cr. 1 lanțū de cēs de aurū preparatū cu jōjou.	97 cr. 1 inel cu Bri-lant imitat cu pietri.	97 cr. 6 linguri de prāndū de argint London-Britt.
97 cr. 1 Braceletā bātutā cu pietri.	97 cr. 2 fesnice de argintū curat London-Britt.	97 cr. 1 castronū de supā argintū curat London-Britt.	97 cr. 1 pantalonū de lānā (sistemū Jāger) de bārbați.
97 cr. 6 pārechī de bātiste unicolorē sēu colorate.	97 cr. 3 cuțite de masā argintū London-Britt.	97 cr. 6 furculițe franceze argintū London-Britt.	97 cr. 1 cutiōrā pentru zaharū argintū-London-Britt

Numai fl. 3.50

unū costumū gata de Dame

Din Materil (stofe) de Boston in mii și mii de desemnuri dintre cele mai nouē și frumosē intrecēndū una pe alta in gingāșiā. peste totū fantasiā plācutā, sēu cu floricele, cu bobīțe, sēu cu cuburī, s'au confecționatū costume de Dame pentru sezonul de primāvarā și de varā 1889, și pentru a vinde curēnd provisiunea cea mare costā numai fl. 3.50 unū

Costumū pentru țarā gata și completū gingașū adjustatū, asemānātōrū desemnului d'aci, costāndū dintr'o rochiā (pōle) suficientū de mare și de largā, garnisitā cu trei rēnduri de plissē, și o taliā (Blusā) potrivītā și frumosū formatā. La comāde ajunge a arāta ca mēsūrā staturā persoanei dēcā este mare, mijlociā sēu micā.

DAS ERSTE WIENER

Versandt-Geschäft

„zur ungar. Krone“.

1 bucatā 30 coți pā-nurā de munte fl. 5. 50.	1 bucatā 30 coți Chiffon fl. 5.50.	1/2 duzinā cārpe albe de inū 90. cr.
1 bucatā 30 coți atlas bunū Gradl fl. 6.50	1 bucatā bunā coloratā de materie pentru patū fl. 6.50	6 bucatī cārpe de in 3 coți lungime 2 coți lārgime fl. 8.50
1 bucatā 30 coți Barchent-albū fl. 6-50	1 duzinā de cārpe del buzunar cu margine coloratā fl. 2.25	1 duzinā de garniturā Bourreit din stofā finā Bourret fl. 10.
1 garnit. color. del cafea, 1 pānzāt., 6 șervete. fl. 2.25.	1 duzinā de ștergare de inū fl. 2.50	1 restū de covorū 6 metri 2 fl.

630 bucatī OGLINDI DE PĀRETE cu pervasuri aurite

pompōse și mari, din lipsa de spațiu trebuie a fi delāturate cātū mai curēndū, și de aceea trebuie sē se vēndā cātū timpū va dura provisiunea bucatā cu prețulū fabulosū de eftinū de

numai fl. 1.90

Aceste oglinđi minunatū de frumosē, cari arātā luminosū și curat, suntū cu pervasuri pomposū aurite și cu arabescuri bogātū impodobite, cam 55 centimetri de inalțe și 40 centimetri late, o podōbā pentru fie-care locuințā, pentru aceea sē nu intrelase nimenea de a face comāda cātū mai curēndū. — Lada și embalagiulū fācutū cu ingrijire se socotesc in prețulū costului de numai 50 cr.

fl. 2.50 Perdele de iutā Invēlitori de masā și de patū

din ripsū finū, lucrate in colorile cele mai frumosē cu bordure (chenare) in mai multe colorī și desenuri de flori, in adevērū modele frumosē și cu prețulū fabulosū de eftinū de numai

1 fl. 65 cr.

bucata. Invēlitorile suntū pe margini tivite cu ciucuri frumosū colorați și la cele 4 colțuri atirna ciucuri mari de plusū.

Numai întēmplare!

Luāndū in primire dreptū platā 1600 bucatī

Pantalonī bārbațesci

eleganți, gata, durabili pentru primā-varā și varā sunt silitū pe cātū timpū va dura provisiunea a vinde cu bucatā sēu en-gros cu urmātō-rele prețuri fabulosū de eftine:

1 Calitate: Pentru varā numai fl. 1.90	2 Calitate: Pentru primāvarā numai fl. 3.25
--	---

Toți pantalonii suntū confecționatī dupā jurnalulū celū mai non din stofele cele mai bune, eleganți și modernī, in tōte colorile dorite. Asemenea se află și Costume bārbațesci complete in ori-ce mārime in 3 diferite calități, și adecā roci, pantalonī și giletcā.

1 Cual. imit. de Kamng. p. varā fl. 5.50.	2. Cual. costum din stofā de Brūnn mo- lēntē d. stofā d' Rel-spālāt fl. 7.50.	3. Cual. cost. esec- chenberg fl. 9.50.
---	---	---

Pardesiuři pentru primāvarā a fl. 8, 10 și 12 fl.

Dreptū mēsūrā pentru pantalonī este suficientū a arātā lungimea dintre craci și grosimea burtei, pentru roc și pardesiu grosimea pieptului și lungimea māneclorū.

Fia-care comādā, fiā cātū de micā, sē se facā cu precisiune și ingrijire. Ce nu'i place cuiva sē ia inapoi, sē pōte schimba, sēu se reīntorcū paralele. Comādele suntū a se adresa la:

Versandt-Geschäft „zur ungar. Krone“, Wien, 5. Bezirk, Rüdiger-gasse Nr. 1|12.